

VIENTYBĖ

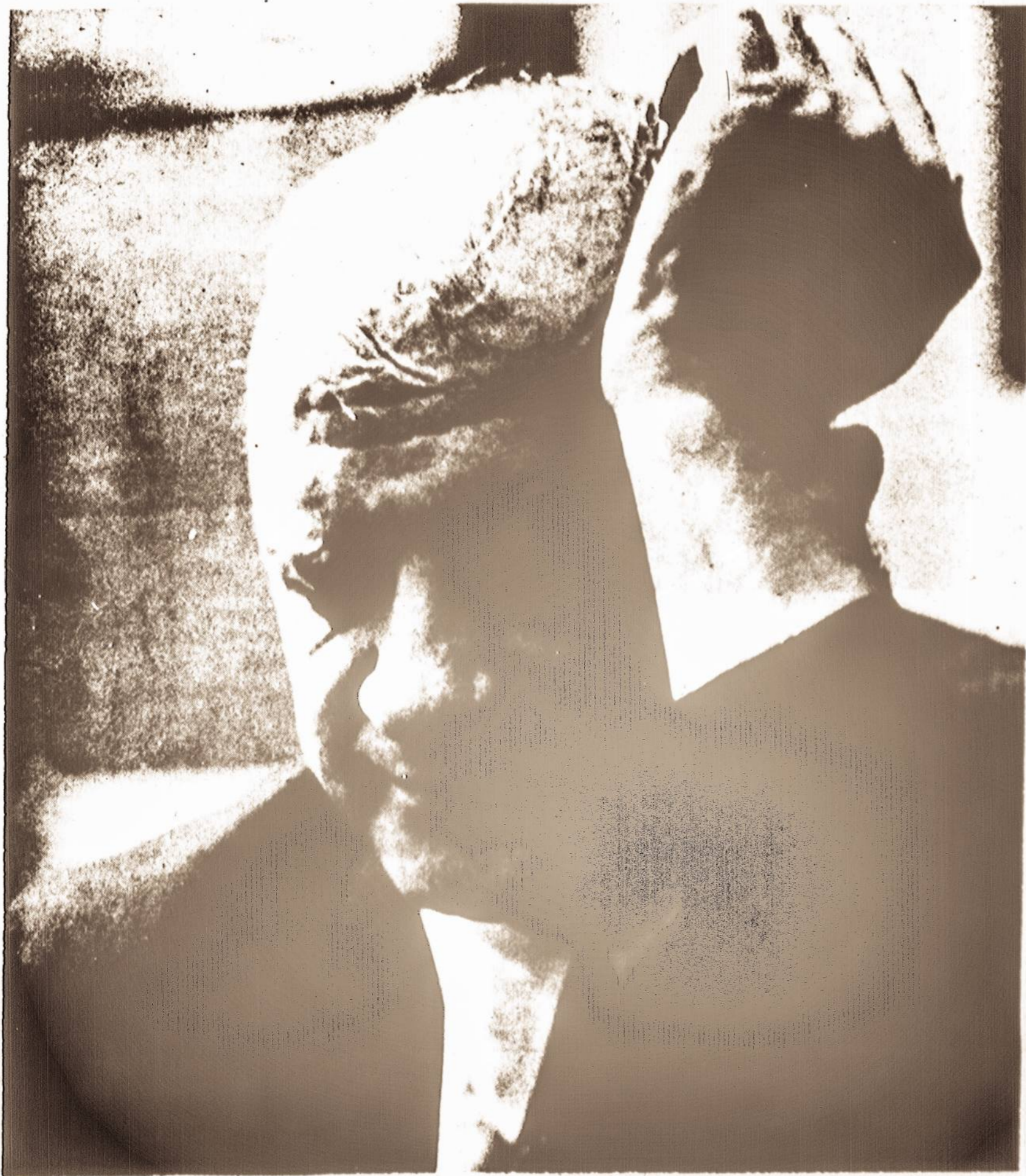
77 M. 38 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 1 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Jei Juozas Tysliava būtų gyvenęs... tai š. m. lapkričio 1 d. būtų minėjęs 61-į gimtadienį. Gimė Geistariškių kaime, Keturvalakių valsč. Vilkaviškio apskr. 1902 m. lapkričio 1 d. Mirė 1961 m. lapkričio 11 d. Gražiausia dovana, kurią skaltvytojai galėtų suteikti jo gimtadienio proga, būtų jų apsilankymas Vienybės spaudoje vakare lapkričio 2 d. rengiamam Maspetho Lietuvių Piliiečių Klubo. Tuo pačiu būtų pagerbtas ir jo atminimas, nes iš to vakaro likęs pelnas bus skiriamas jo raštams išleisti fondul. Vyta. Maželio nuotrauka

Pasaulinei Parodai artėjant

1964 m. sueina lygiai 25 metai, kai įvyko pirmoji pasaulinė paroda New Yorke, kurioje dalyvavo beveik visos pasaulio valstybės, jų tarpe ir Nepriklausoma Lietuva.

1939 m. pasaulinėje parodoje Lietuva turėjo savo paviljoną, kur buvo skoningai išdėstyti įvairūs Lietuvos išdirbiniai: gintaro papuošalai, gražūs "Drobės" b-vės audiniai, šiaulių brolių Norakų odos gaminiai. Šie ypač patraukdavo dėmesį.

Įeinant į Lietuvos paviljoną, priekyje pasitikdavo didinga Vytauto Didžiojo statula ir kiek toliau įspūdingi Lietuvos dailininkų kūriniai. Ypač patraukli buvo dail. Mikėno skulptūra Lietuva - Lietuvaitė su baltųjų rankoje...

Paviljonas kuklus, tačiau mums lietuviams toks savas ir mielas.

Pats svarbiausias įvykis mums toje parodoje - Lietuvos Diena. Neužmirštamas tas mūsų pasirodymas su savo dainomis ir šokiais. Keli tūkstančiai šoko ir dainavo.

PRANAS NARVYDAS

Dar prieš parodą buvo sudarytas specialus komitetas iš Amerikos lietuvių muzikų ir kitų meno žinovų. Jie lankėsi visose kolonijose, skatindami chorus ir jaunųjų šokėjų grupes dalyvauti Lietuvos Dienos programoje. Nebuvo tikėtasi tokio nuostabaus pasisekimo, kokį regėjome tą dieną. Parodos aikštėje buvom nustebinti, radę ištiesas virtinės "busų" iš plačiausių apylinkių. O žmonių, žmonių! Dainininkės, tautiškais drabužiais, pasipuošusios, tik švaistosi, ir ką manai! Vienų dainininkų arvyko daugiau 3000. O kiek jų palydovų! O žilūrovų prigūžėjo tiek, kad akimis vos užmatai.

Susitinku pažįstamą Bartulį, seną New Yorke gyventoją.

-- Na, kaip patinka?
-- Pone Dieve! Nejaugi čia visa Lietuva suvažiavo, ir iš kur čia tiek prigarmėjo lietuvių?

-- Palauk, kaimyne, juk žinai jau nuo seno, kad vien

New Yorke yra apie 30,000 lietuvių. Tik jie labai išsklidę, kiti jau nutautėję. Jų vaikai vargiai bekalba lietuviškai. Bet gi aš, eidamas tuo ilguoju keliu, visur girdžiu lietuviškai, tik kai kur angliškai. Tačiau jų takas buvo vienas. Ir "tie" pajuto esą lietuviško kraujo vaikai.

Parodoje buvo toks ežerėlis. Už jo scena su dainininkais ir šokėjais. Ir štai, Jonas Valaitis per mikrofoną gražiai ir aiškiai pranešinėja Lietuvos Dienos programą. Vaizdas didingas. Visur lietuviška ir Lietuva. Didžiulė aikštė perpildyta. Sėdimų vietų trūko.

1939 m. Lietuvai buvo sunkūs metai, pilni rūpesčių, užtat Lietuvos paviljoną teko remti Amerikos lietuviams. Tai jie atliko.

Šiandien Lietuva žiauriai pavergta. Taigi mūsų prievolė dabar labiau parodyti pasauliui, kad Lietuva dar gyva ir lietuviškai - kovojanti tauta.

Jei 1939 m. įstengėme suaukėti stambią sumą, kad

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

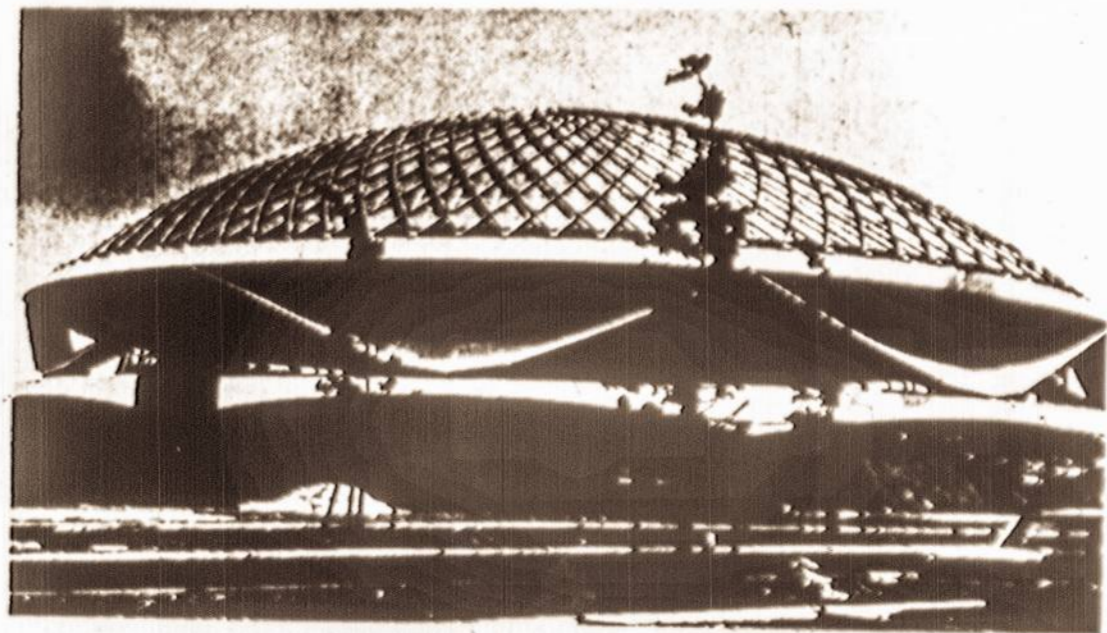
Vilnietės dr. Gimbutienės anglų kalba Londone išleistą veikalą "The Balts" perskaičius, lietuviui širdin muša Maironio: Kur šiandieną jina? Iš tikrųjų, "po žemėmis" ilsisi visi mūsų seniausių prosenelių milžinai! Švedų vikingams suomių duotą "rusų" vardą pasisavinę slavai, savo istoriją pradeda žodžiais: Mūsų kraštas platus ir turtingas. Tais pačiais žodžiais dr. Gimbutienės vartojama archeologija (nes rašytinės tų amžių mūsų istorijos nėra) kalba ir apie mūsų prosenelių tuomet apgyvendintą plotą, iškasdama iš po žemių jų milžinus.

Baltų proseneliai, atrodo, plačiausiai išplitę apie 1500 m. prieš Kristų. Iškasenos randa baltams priskiriamų dalykų beveik nuo Oderio upės Vokietijoje, iki Krokuvos Lenkijoje, Kijevo padniepyje, iki už Maskvos į Okos ir Kamos upes Uralų link. Archeologiją paremia kalbotyra. Upės Volgos vardas galbūt yra tos pačios šaknies kaip mūsų žodis "ilgas". Tai ilgoji upė. Gimbutienė išveda du rusų kalbotyrininkus Toporovą ir Trubačevą, kurie tęsia mūsų Būgos darbą - ieško baltų kalbų pėdsakų upių pavadinimuose tame krašte, kuris šiandien grynai "rusiškas" - Dniepro aukštumose.

Bet tas milžiniškas baltų gyventas žemės plotas ėmė, dr. Gimbutienės žodžiais, "Piece by piece it began to lose its border lands." Kiek ir kaip nutrupėjo senovėje, raštų nėra. Tačiau istorija nušviečia prūsų, jotvingių, sėlių, žiemgalių, kuršių ir kitų baltų tautų išnykimą. Dar mūsų prisiminime žinome, kaip trupėjo lietuviškos salos Vilniaus krašte ir Mažojoje Lietuvoje. Istorija mus migdė. Basanavičiai ir Kudirkos siekė išbudinti.

Puikus ir įdomus lietuviui dr. Gimbutienės veikalas! Geriausia dovana mūsų "nutaustančiam" jaunimui. Jį galima už \$5 Money Orderį gauti iš: Thames and Hudson Ltd., 30 Bloomsbury St., London, W. C. 1, England.

Tęsiama 4 psl.

General Electric paviljonas būsimoje 1964 m. Pasaulinėje Parodoje New Yorke, atrodo, jau baigiamas statyti.

išlaikytume lietuviškąjį paviljoną iki pabaigos, tai šių dienų sąlygomis reikia padaryti dar daugiau.

Anuomet uždarbiai buvo maži. Jei kas uždirbdavo 50 dol. per savaitę, tai buvo didelė retenybė. Jei tuomet aukotojas pasiryžė aukoti 5 dol., tai mums atrodė, jog dabar be sau skriaudęs tam reikalui pa-

kloti 25 dol. ne tiek jau sunku.

Šiam reikalui komitetas išsiuntinėjo laiškus-atsisaukimų aukoti. Neatsisakykime! Lietuviai ir lietuvės, sukursime ir atlikime savo pareigą.

Aukus siųskime šiuo adresu: A. Šetikas, 84-11 101st St., Richmond Hill 18, N. Y.

1863 M. SUKILIMO MINĖJIMAS
PHILADELPHIJOJE

JAV Lietuvių Bendruomenės Philadelphijos Apylinkė rengia 1863 metų sukilimo minėjimą, kuris įvyks lapkričio 17 dieną, sekmadienį, 4 val. po pietų, Lietuvių Banko patalpose, (202 North Broad Street).

Svečias iš Washingtono, istorikas daktaras Kostas R. Jurgėla skaitys paskaitą. Bus ir sukilimą liečiančios literatūros parodėlė. Lietuviškoji visuomenė kviečiama šlame minėjimą dalyvauti.

VALDYBA

Iš Brazilijos

Prieš du mėnesius atvyko čia Šnokštų šeima, išbuvusi 3 su puse metų Vilniuje. Giminės čia juos parėmė, ir bematant, per 2 mėnesius nupirko sklypą ir pastatė didelius namus, neišbaigtus, be tinklo. Kiek ankščiau atvyko Lenktinaitis, o prieš kokius 3-4 mėnesius Žilijų šeima. Visi jie puikiai lietuviškai kalba — o kas svarbiausia varo tokia propaganda, norom ar nenorom, kad net Lietuvių komunistų jaunuomenė pradėjo lankytis į lietuviškus pobūvius ir sueigas.

Jei atvyks kad ir 500 lietuviškų šeimų su vaikais, tai S. Paulyje tiesiog galima lietuvišką mokyklą ar žimnaziją steigti. Prelatas Ragažinskas viešai per bažnyčią ir pobūvius ragina S. Paulio visuomenę pasiruošti tuos pabėgėlius sušelpiti, padėti drabužiais ir pinigais, žinoma, jei juos sovietai išleis.

* Sao Paulyje rugsėjo 22 d. įvyko metinis susirinkimas vienos seniausių lietuviškų draugijų Brazilijoje, "Lietuvių Sąjungos Brazilijoje", pirmininkaujant Sąjungos ilgamečiui pirmininkui kap. Čiuvinskui.

Sąjunga šiuo metu turi tik 17 narių. F. D.

VIRŠUJE: Lietuvių Moterų Atstovybės Klubu spalio 26 surengtame koncerte. Nuotraukoje programos dalyviai su vakaro rengėjomis; (kairėje) daininkas Leonas Baltrus, pianistė Aldona Kepalaitė, akompaniatorė Gloria Collins ir dramos aktorė Birutė Pūkelevičiūtė. Viduryje klubo pirmininkė Juzė Augaitytė.

KAIRĖJE: Dalijantis gražaus koncerto įspūdžiais Philadelphijoje. Po programos, dalį Adelė kalbasi su Ona Cheledintiene, Liberty Federal Savings ir Loan Association vice-pirmininke ir banko naujojo skyriaus vedėja. Kairėje — Kęstutis Pliuškonis su žmona Laimute. S. Narkėllūnaitės nuotr.

Argentinos lietuvių žinios

Dr. Jono Basanavičiaus vardo Argentinos Lietuvių Centro 37 metų veiklos minėjimas spalio 12 d. puikiai pavyko. Suvažiavo virš 200 entuziastų, o atvykus šv. Cecilijos chorui, ALC Ansambliui ir Nemuno bei Mindaugo draugijų ekskursantams iš Berisso, prisipildė salionas, kurio sceną ir vy-

riausią įėjimą puošė gyvos gėlės.

Virš ALC Rūmų plečėsiavo didelės Argentinos ir Lietuvos vėliavos.

Tautiniai drabužiais pasipuošusios lietuviškos jaunuolės einantiems į salioną svečiams segėjo Lietuvos ir Argentinos vėliavų spalvų ženklelius, kadangi spalio

12-toji yra Amerikos atradimo diena, sutapusi su valdžios perdavimu.

Programos vedėju buvo ALC vicepirm. Vytautas Balčiūnas.

ALC. pirm. Jurgis J. Ziberka savo kalboje išryškino Argentinos Lietuvių Centro siekius ir uždavinius, padėkodamas visiems

nariams, su pasišventimu dirbantiems organizacijos labui. "Pavardžių neminėsiu, nes visus mus jungia bendram darbu viena pavardė, o ji yra Daktaras Jonas Basanavičius", pareiškė A. L. Centro pirmininkas, pelnydamas karštų publikos plojimų.

Pirmą programos dalį baigė šv. Cecilijos choras, vadovaujamas muziko-kompozitoriaus Vaclovo Rymavičiaus, lydint planu muzikeliu Eleonorai Martinėnaitėi Mikučionienėi.

Programos vedėjo pakviesti scenon A. L. Centrą sveikino:

Nemuno pirmininkas Pranas Dulkė; Mindaugo atstovas stud. Vincas Stundžia; SLA pirm. Juozas Stalloraitis; ALOST pirm. Jonas Čikštas; Laiko adm. Pijus Gudelevičius; A. L. Balso red. Kastantas Norkus. Atėtininkų ir Lietuvos

Atsiminimų Radijo valandėlės vardu pasveikino studentė Blanca Čekanauskaitė, o šv. Cecilijos choro ir Lietuvos Aidų Radijo valandėlės vardu pasveikino Karolis Mislūnas.

Buenos Aires miesto tarybos kritikšč. dem. bloko narys (consejal) Torrez

Tęsiama 9 pusl.

Lietuvių Centras "Nemunas".

S. Narkėllūnaitės nuotrauka

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Winter Garden Tavern Inc.

Vytautas Balackas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POĖLAIDOTUVINIŲ PIETŪS

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* LIETUVIŲ Diena Mokslo ir Pramonės muziejuje šiemet įvyks gruodžio 3 d. Čia, kaip ir kiekvienais metais, bus kalėdinė lietuvių programa, vaizduojanti kalėdinių papročius, giesmes ir kita.

* DANA KRIKŠČIŪNAITĖ (pirm.). Dan-guolė Markutė, Rūta Sošytė, Birutė Kon-cyrtė sudaro naująją Akademikų Skaučių Draugovės Chicagos skyriaus valdybą. Metinė draugovės sueiga įvyko spalio 2 d.

* DAIL. JURGIS ŠAPKUS iš Chicagos per-sikėlė gyventi Kalifornijon. Jis paroda buvo surengta Los Angeles mieste.

* BENEDIKTAS V. MAČIUIKA Chicago universitete (University of Chicago) gavo doktoratą už disertaciją "Pabaltijo valsty-bių sovietizacija."

* STUDENTŲ ATEITININKŲ Sąjungos Chi-cagos Draugovės valdybon įeina: E. Saka-lauskas, L. Gylis, J. Stirbytė, J. Koniau-kaitė, V. Rūbaitė.

* LIETUVOS VYČIŲ choro metinis kon-certas įvyks lapkričio 17 d. Jaunimo Cent-re. Chorą diriguoja Faustas Strolia.

* VILTIS VAICIŪNAITĖ ir Gediminas Ja-rulis susituokė Chicagoje spalio mėn. 26 d. Vaitiūnaitė Chicagoje pasireiškė kaip val-dintoja ir dainininkė. Jaunieji apsigyvens New Yorke, kur Jatulis turi inžinieriaus tarnybą.

* HELEN NAUJOKS — NAUJOKIENĖ nu-pirko Memėnų maisto ir skanėstų krautu-vę, esančią 1439 So. 49 Ave., Cicerose. Krautuvėje, kuri yra Cicerio liet. kolonijos centre, galima gauti įvairaus vietinių bei importuotų maisto produktų. Čia taip pat pavieniais numeriais galima nusipirkti Vienybę. Naujokienei prekyboje padeda jos sūnus Petras. Ši krautuvė yra gausiai lietuvių lankoma.

* BIRUTĖ ERETAITĖ, prof. Ereto duk-tė, gyvenanti Zūricio mieste Šveicarijoje, lankėsi Chicagoje. Ji, kaip lėktuvų kompa-nijos tarnautoja, turi progos keliauti po visą pasaulį ir dažnai užsuka Amerikon.

* KUN. ADOLFO STAŠIO 35 m. kunigystės sukaktis buvo paminėta spalio 23 d. Shar-kos restorane įvykusiame pobūvyje, ku-riame dalyvavo apie 30 sukaktuvininko ar-timųjų bei draugų.

* CHICAGOJE yra didelis susidomėjimas Vienybės leidėjos V. Tysliavienės 1964 m. rengiama ekskursija į Lietuvą.

* "GINTARO" vardu pavadinta importo bendrovė, kurią suorganizavo vietos "pa-žangieji" neseniai gavo cigarečių slantą iš Lietuvos Tačiau Amerikos muitinė iš ga-vėjų pareikalavo 1,700 dol., kurie "pažan-giesiems" buvo neįveikiama kliūtis ir ci-garetės buvo paliktos muitinėje.

Konstancija ir Antanas Stankai, kuriems lapkričio 3 d. Jauni-mo Centre Chicagoje yra rengiamas iškilmingas minėjimas ju 75 m. amžiaus, 55 m. visuomeninio darbo ir 50 m. vedybinio gyvenimo sukakties proga. Abudu priklauso 6 organizacijoms. Kile iš Dzūkijos, jau 57 m. gyvena Amerikoje. Tai kilnius lie-tuviai, kurie verti visuomenės pagarbos. V. Noreikos nuotr.

Mindaugą pagerbė 40 žmonių

Paskirų asmenų sukaktu-vių balliai bei kiti menkos vertės subuvimai Chicago-je sutraukia iki 500 asmenų, tačiau Lietuvos karaliaus Mindaugo 700 metų mirties minėjimas tepajėgė suburti tik 40 žmonių.

Kadangi Mindaugas nebu-vo nei tautininkas nei fron-tininkas ar kitas koks, jo sukakties minėjimui tepaka-ko tik mažutės salės Jauni-mo Centre ir gana kuklios programos.

Spalio 20 d. įvykusio mi-nėjimo rengėjai pasitenkino tik kun. K. A. Matulaičio paskalta apie Mindaugą, kuri nors ir buvo kruopšti bei turininga, vistiek teatrodė kaip menkas grūdėlis.

Patį minėjimą surengė Lietuvių Istorijos Draugija, kurios kvietimas Chicagos lietuvių liko beveik neiš-girstas, nes tautiečiai (ir tautietės) čia užsiėmė "svarbesniais" dalykais-madų parodomis, pobūviais, balliais ir kitais "kultūri-niais" parengimais.

Draugo dienraščio redak-cija, po šio minėjimo apra-šymo (spalio 26 d. laidoje), įdėjo prierašą, kuriame tarp kitko sakoma:

"...visa akademija atrodė tik varganai kišeninė, nu-kišta į ankštą mokyklos klasę, nesudarančią jokio, tokiu atveju būtino, iškil-mingumo... Labai galima, bet mes trafaretiniuose savuo-tės bruzdėjimuose pradeda-me jau neatskirti spyglio nuo rąsto."

Dėmesio yra verti šie žo-džiai. Tačiau didesnio dė-mesio yra vertesnė tema — kokios aplinkybės privedė prie tokios padėties? Čia atsakymo tektų laukti iš sau patriotiškumo monopolį pasiskyrusiųjų tautiečių.

E. TYL.

KARALIUS MINDAUGAS Vytauto Kašubos skulptūra

Vertina lietuvių daktarą

Chicago Sun-Times dien-raštis spalio 28 d. laidoje daug vietos paskyrė dr. Al-fonsui Pareigui, dirbančiam valstybinėje proto ligų ligo-ninėje East Moline, Ill. Čia mūsiškis yra pristatytas kaip vienas iš kelių daktarų,

įvedusių naują gydymo sis-temą minėtoje ligo-ninėje.

Nemaža vietos yra duota ir ties dr. Pareigio aprašy-mui. Pats ilgas straipsnis pradamas tokiu sakiniu: "Dr. Alphonse Pareigis is a refugee doctor whose job dossier includes work as a schoolteacher in his native Lithuania, a baker in the Bavarian Alps, and a grave-digger in St. Casimir Ceme-tery, Chicago."

A. Pareigis Amerikon at-keliavo prieš daugiau negu 10 metų ir čia, naturėda-mas pritaikytos profesijos, dirbo įvairiose tarnybose. Vėliau sugalvojo važiuoti tęsti medicinos studijas, kurias po kelių metų užbaigė ir grįžo Amerikon. E. S.

DRAUGAS PERŠA KOMUNISTINĘ SPAUDĄ

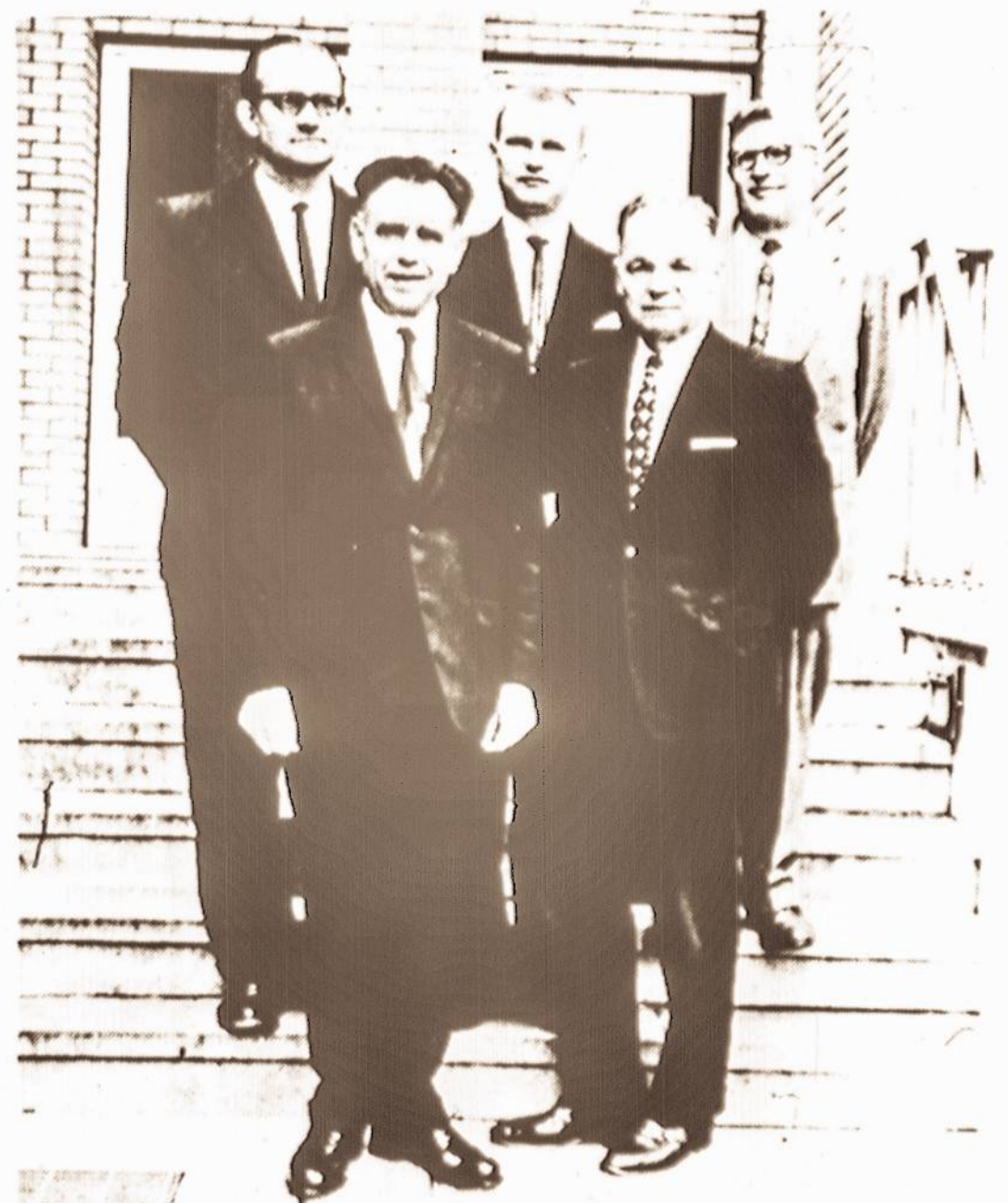
Marijonų dienraštis Draugas, kuris piestu sto-jasi prieš bet kokį bendra-darbiavimą su okup. Lietu-voje gyvenančiais lietuviais, įsidėjo skelbimą, siūlantį užsiprenumeruoti okup. Lietuvoje išėinančią spau-dą. Tokia reklama tilpo Draugo kultūriniam priede (1963 m. spalio 19 d.). Bend-rovė, per kurią galima už-siprenumeruoti komunisti-nę spaudą, vadinasi Four Continent Book Corp. New Yorke.

Tiesa, Draugas nemini, kad jo siūloma spauda yra komunistinė, tačiau tos rei-

kalo nepataiso, nes tuojau suprantame, jog Draugas už kelis dolerius parduoda taip gražiai tame laikraštyje deklaruojamus super-pa-triotinius įsitikinimus.

B. A.

* Liet. Muzikologijos Ar-chyvas Chicagoje įsigijo magnetofono aparatą juos-toms įrašyti. Numatoma užrašyti tautines dainas, laidotuvių raudas, giesmes, piemenų dainas, raliavimus, vestuvines dainas, taip pat tautinių instrumentų groji-mus.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Chicagoje skyriaus valdyba 1963 metais: (iš kairės) Antanas Gintaris, pirmininkas, Ignas An-drasiusas, sekretorius, Algirdas Puzauskas, vadovas, Vytautas Zalatorius, izdininkas, Pranas Sulas, vicepirmininkas

V. Reivyčio nuotrauka

RÉPUBLIQUE LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštas in 1886, is published weekly by Valerie Tyšliava and Juozas N. Tyšliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tyšliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

VYTAUTAS SIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

Ta pačia baltų galybės nykimo tema kalba ir New Yorke einą rugsėjo Slavic Review nr. — tik laikotarpis perkeliamas 3000 metų vėliau. Liublino unija 1569 metais, kaip žinoma, siekė sukurti didžiausią to meto Rytų Europoje dvyliapę valstybę. Nepavyko. Ji vis silpnėjo, ir kaimynai 1795 m. ją pasidalino. Kodėl ji sunyko? Kodėl joje nebuvo tos vienybės, kuri pražudė baltų prosenelius ir senovės prūsus? Temą svarsto Kanas u-to istorijos prof. O. Bačkus, lenkų istorikas prof. O. Haleckis ir mūsų J. Jakštas. Vėl iškelia daug medžiagos su mūsų istorija norinčiam susipažinti angliškai skaitančiam jaunimui. Be to, šiame nr. ir prof. Vardžio išsamus straipsnis apie partizanų kovas 1945–1953 tarpiniu Lietuvoje.

Jei ir toliau taip klosis, kad Lietuvos istorija besidomį kitataučiai ir mūsų angliškai rašą akademikai rašys bei leis veikalų ir raštų, netrukus anglų kalba turėsime brandesnių ir puikesnių leidinių negu lietuvių kalba! Mat, mūsų spauda perkrauta politika, ir neturi vietos tokiems raštams.

Kuo automobilis Detroitui, o kino filmai Hollywoodui, tuo mūsų proseneliams, gyvenantiems Baltijos pajūryje buvo gintaras — saulės "ašaros" — minimas jau Homerio Odisejoje. Kaip toli gintaras nukeliaudavo, rodo Mažosios Azijos senovės Asrijos valdovo Assurnasirpalio iš gintaro padirbtintos statulėlės (20 centimetrų aukščio) radimas. Tasai valdovas gyveno 885–860 m. prieš Kristų. Mainais baltai gaudavo žalvario. Ties Klaipėda Šernuose rasta žalvarinė statulėlė, kuri, dr. Gimbutienės nuomone, esanti "a Hittite deity of the air or lightning god", iš apie 1300–1200 metų prieš Kristų. Ją aprašo ir pavaizduoja J. Puzinas paskutiniame Liet. Enciklopedijos tome (straipsnyje Šernal), bet kažkodėl sako: Manoma, statulėlė vaizdavusi karo dievaitį. Netieigia net, kad ji — senovės hititų.

50 DOLERIŲ AUKA JUOZO TYŠLIAVOS RAŠTAMS IŠLEISTI

Vienybės rėmėjas ir skaitytojas Pranas Rimkus buvo vienas iš pirmųjų atsiluntęs 50 dol. auką, kai kreipėsi pagalbos skoloms už mašinas užmokėti. Dabar, po sėkmingos operacijos, jis siunčia savo auką Juozo Tyšliavos raštams išleisti. Savo laiške Pranas Rimkus rašo:

Gerb. p. Tyšliavienė:

Išlikęs gyvas po operacijos dr. A. Bičiūno priežiūroje, šia proga siunčiu 50 dol. Jūsų vyro ir mano kolegos Juozo Tyšliavos raštams išleisti.

Kartu noriu pastebėti, kad netiesiogiai parašėte apie mane, kad esu "buv. menininkas". Turbūt jums nežinoma, kad turiu Konservatorijos diplomą, esu baigęs ne tik dainavimą, bet ir di-

rigavimo kursus. Be to, esu vitražistas — mano darbai esama New Yorke, Clevelande, Detrolte ir San Francisco. Turiu išpildyti kelis užsakymus ir dabar,

Sveikstu greitai ir greitai būsiu nauju žmogumi. Nuoširdžiai sveikinu mano mylimo laikraščio štabą.

PRANAS RIMKUS
Oakland, Calif.

(P. RIMKŲ atsiprašome ir širdingai dėkojame už auką. RED.)

* Erdmonas Simonaitis, Mažosios Lietuvos pirmūnas, spalio 30 d. sulaukė 75 m. amžiaus.

Girnakalis:

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

DAUG VILČIŲ, BET PRADŽIA SUNKI

Kaip jau žinoma, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos pirmininku po Toronto selmo tapo Juozas Bachunas, o valdybos nariais — iš Clevelando Barzdukas, Mikulskis, Kamantas, Staniškis etc. Nariai iš Clevelando LBendruomenėje jau seniai pasireikšė, Jėgas išbandė, dabar nustebimo nesukėlė. Naujas žmogus — Juozas Bachunas, LB pažįstas, buvęs tarybose, iš seno žinomas J. Bachuno paprotys įsipareigojo vietoje ką nors reikšmingesnio atlikti.

Jau nuo senų laikų visose pastogėse žvirbliai čirškė, kad nutarimai nėra reikšmingi, jei nėra kas juos vykdo, bet LB valdai tuo vis netikėjo. Naujoji PLB valdyba viešai nudžlugo šią tiesą atradusi. Tau jau gerai. Ir įdomu. Dar įdomiau, kad toji valdyba pradėjo graibytis apie nelengvai įvykdomus darbus: apie kultūros namų įsigijimą, apie pasaulinį lietuvių jaunimo kongresą ir t. t. Įsigijo apmokamą reikalų vedėją. Sako, ir savos spaudos prasimanys.

Naują PLB valdybą sutinkame su geriausiais linkėjimais.

O dabar jau būtų eilė dirstelėti į LB erškėčiuotą kelią. Būtent, Chicagoje spalio 26 d. buvo Pijaus Grigalčio 80 metų sukakties pagerbimas. Dr. Pijus Grigalitis — ilgametis Naujųjų bosas, daug metų turėjęs reikšmingą postą ALTe, žodžiu — neeilinis asmuo. Buvo aišku, kad jo šventės proga bus didis ir reikšmingas klumplių sunešimas. Pasirodo, ten atsirado ir PLB pirm. J. Bachunas. Na, tai pažliūrėsimė, kokio ten respekto PLB pirmininkas susilaukė.

Kaip Grigalčio dienraštis rašo, "už gėlių puokštėmis papuošto stalo su solenizantu sėdėjo Lietuvos atstovas Washingtono J. Kajeckas, Lietuvos generalkonsulas dr. Daužvardis su poniu, kongresmenais W. T. Murphy, SLA prezidentas P. Dargis, Nora Gugienė, Eufrozina Mikužliūtė, finansininkai Kazanauškas, Mackevičius, John Pakelis, Dan Kurattis, Dr. Jerome, P. Rīdikas ir M. Gudelis". Mes iš savo pusės geistume papildomo paaiškinimo apie Mr. P. Rīdiką: ar tai tas pats asmuo, kur finansuoja pažangiųjų vakarienes "Mildoje"? Jei čia iš tiesų yra konsolidacijos "pirmas žingsnis", tai mes juo džiaugiamės maždaug taip, kaip ir sutartim dėl atominių bandymų apribojimo...

Na, bet grįžkim prie šventės iškilnių. Toliau eina sveikinimai. Kalba sukaštutėms rengti komiteto pirmininkas, kongresmenas ir Lietuvos atstovas. Pagrindinę kalbą sako P. Dargis. Toliau kalba "Amerikos Lietuvių Tarbos pirm." L. Šimutis (taip Naujienos ir pranešė: "Tarbos

pirm.") Po Šimučio eina dar 13 įvairių prakalbinių. Ir po šių — visoje sveikintojų eilėje priešpaskutinis gauna balsą "Juozas Bačūnas (Bachunas) iš Sodus, Mich. — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu".

Mūsų manymu, p. Bachunas nežinojo, kada jam reikia šventę apeleisti...

APSİMESKIM NEPAŽĪSTAMAI...

Yra toks anekdotas apie žmoną, "pa-draugavusią" su svetimu vyru. Pareina jos tikrasis vyras.

— Dabar jau bus blogai, — taria ji tam svetimažiam. — Nors apsimeskim esą nepažįstami...

Šis anekdotas vis menasi susidurus su ieškojimu nusikaltėlių naujųjų ateivių tarpe.

Iš vienos pusės: raudonųjų galvažudysčių buvo pridaryta tiek daug ir tokių aiškių, kas visokiems kubiilams ir kitokiems "pažangiesiems", apsimetant kovotojais už žmoniškumą ir teisę, nieko kito nelieka — tik apsimesti nežinančiais. O kai kas prikišama informuoja — negirdėti...

Iš kitos pusės — kažkokia tyla. Jei nebūtų Chicagoje pikietavę mitingo, galėtume įtarti, kad tąja "pažangiųjų" akcija niekas ir nesidomi. Pikietininkai įrodė, kad jų stovykloje nėra miego. Tyliai rymo rūpestėlis, o aušros vis dar nematyti...

Vakaruose patriotų žurnalą puošia pvz. dailininko N. paveikslų reprodukcijos. Rytuose spauda puošiamą nuotraukomis vėlavų su kaukolėmis ir Gedimino stulpais ir paaiškinimu, kad tai to paties dail. N. darbas. Vakaruose — lyg kas miega, lyg apsimeta esą nepažįstamas, lyg nieko negirdėjęs — vėl vaishinasi naujomis N. paveikslų reprodukcijomis.

Taip ir neaišku, kodėl čia reikia tylėti? Beje, Chicagoje rengiamas kovotojų su naciskais nusikaltimais kongresas. Ar ir pikietuoti rengiamasi?

O gal to kongreso kalmynystėje kur nors praverstų surengti raudonojo teroro parodą?

Kalbant apie tylą: viena tyla taip nustebino, kad net ausyse spengia. Būtent, į Chicago buvo nuvykęs "jaunas dypukas" filmų rodyti. Taip skelbė Vilnis, Rodė "Mildoje". Taip skelbė, kad ir žmonų, sako, tesusirinko nepilni trys desėtkai. Aple tą įvykį nei žodėliu neužsiminė nei dešinė, nei kairė. Filmas rodė ... A. Šalčius. Tai matai, Almai, kokios tylos užsitarnavai!

Tęsiama 5 psl.

Dėl "bendradarbiavimo" su okupuota Lietuva

Arg. Liet. Balsas savo spalio 17 d. vedamajame ši-taip rašo:

Argentinoje yra lietuvių, kurie sako:

"Kol neišsikraustys rusai iš Lietuvos, aš nei vieno laiško nerašysiu savo giminėms ir jokių dovanų nesiusiu".

Bet tai nėra teisingas nusistatymas. Jeigu taip būtų elgęsi užsienių lietuviai carinės okupacijos metu, tai Lietuva niekuomet nebūtų atgavusi savo nepriklausomybės. Tik ryšių palaikymas su Lietuvos žmonėmis Lietuvą prikėlė.

Anuomet laiškal iš Amerikos ir kitų laisvojo pasaulio dalių keldavo Lietuvos gyventojų nuotaiką. Užsieniečių paramos dėka giminalčiai Lietuvoje aukštųjų mokslų pasiekė. Lietuvoje gyvenanti broliai ekonominiai sustiprėjo.

Aušra, Varpas, Vienybė Lietuvninkų, Keleivis, Naujienos, knygnešių dėka pasiekė Lietuvos gyventojus, gaivino ir ugdė jų tautinę sąmonę.

Knygnešiai ir anuomet okupantų buvo persekiojami

ir tremiami Sibiran. Dabartiniai okupantai dar žiauriau baudžia Lietuvos žmones už ryšių palaikymą su savais išėviijoje. Ištiesos šelmos ištremtos Sibiran vien dėl įtarimo.

Beprotiškai Stalino erai pasibaigus, prispauda šiek tiek atslūgo. Bet ji tebeveikia.

Viso to akivaizdoje yra būtinas reikalas palaikyti ryšius ir bendradarbiauti su savo broliais, pasilikusiems okupuotoje Lietuvoje. Okupantas tą bendradarbiavimą žiauriai varžo. Bet tie varžtai kuomet nors turės sprogti, Lietuvos tauta savo laisvę atgaus, sykiu su kitomis pavergtomis tautomis. Laisvės atgavimo privalo siekti kiekvienas lietuvis, kur jis begyventų. Būdami vieningi ir organizuoti laisvame pasaulyje, pasistenkime visuomet palaikyti ryšius su savo broliais okupuotoje Lietuvoje ir visur, kur juos okupantas nutremia.

Tevažiuoja Lietuvon apsilankyti kas tik gali. Nors okupantas neleidžia laisvai su savo broliais kaimuose

susitikti, bet apsilankymais daug tikrovės patiriama, Lietuvos gyventojų nuotaikos pakeliamos. Grįžusieji papasakoja ir aprašo, kas lietuvių veiklama okupanto vergijoje esant. Be akiai okupantams pasidavusių pareigūnų lietuvių, yra ir tokių lietuvių, kurie, eidami savo mokslines, pedagogines, menines ir spaudos darbuotojų pareigas, neužmiršta, kad jie yra lietuviai, ir lietuvių tautos išsilaisvinimo troškimali jems jaudina širdį.

Su pastaraisiais tėvynainiais, pagal išgales, reikalinga bendradarbiauti...

..Ryšių palaikymo su savo žmonėmis Lietuvoje klausimas yra begaliniai jautrus. Okupantai pelnosi iš siuntinių, apkraudami nežmoniškai aukštais mūtais. Valstų siuntimą visiškai uždraudė. Norinčius aplankyti savo gimtinę lietuvius tik retais atsitikimais įsileidžia. Ten pristato "palydovus". Mūsų tautos žmonių padėtis tragiška. Vienok ir tokioje padėtyje esant, reikalinga juo tampresnius ryšius lietuvių tarpe palaikyti.

Salomėja Narkėliūnaitė su savo seseria prie tėvo ir senelių kapų Mielagėnų kapinėse. Laisvame tarpe prie tėvo kapo palaidota Motina, mirusi spalio 22 d.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

NAUJA "TAUTOSAKA" IR KAS IS TOI

Girnakalis slapukas — jam Kapočius gero žodžio vertas, — politrukas, — kai įsikibo į paraudusį vienybėčių sijoną, tai pats pavirto boba gašliausia; gretinasi prie Daugailio, Sakelės ir Aliūno, — sau lygiais slapukais vadina. Tupėdamas po sijonu palindęs, mano, kad ir visą pasaulį kartų su juo suslapukėjo...

Šiuos posmus, užėjus pagundai kelktis, Kalifornijoje sudėjo Klauseikis-Januta, strapinėdamas Balio Sruogos pramintais kellais. Atspaudė Naujienos, Noroms nenoroms prilgo Sandarai su Perkūnu.

Atsiminus, kad tokias išdaigas mėgina Lietuvoje aukštuosius mokslus baigę žmonės, nėra ko nei pykti, nei juoktis. Darosi liūdna. Štai ką iš žmonių padarė emigracija. Emigracija žmogui davė duonos, bet ką iš jo atėmė?

Daugelio naujųjų emigrantų biografijos tokios; gimė, augo ir mokslinosi Lietuvoje, pabėgo nuo bolševikų, emigracijoje dirba prasčiokų darbus; beveik nieko neskaityti, intelektualiniam gyvenime visai pasimetęs, bet dar vis dedasi mokyti. Emigracija žmogui davė duonos, bet už tą duoną reikia tam žmogui nepaprastai brangiai mokėti.

Tie palūžusieji turi nepamiršti, kad yra ir tokių biografijų: gimė, augo ir mokslinosi Lietuvoje, pabėgo nuo bolševikų, emigracijoje jokie darbai nepalaužia. Šie žmonės, o jų yra nemažai, lauzia ne visada skania emigrantų duonos žlaunę ir žino jos kainą.

"Perdaug kartus diplomų krauti", — tarė Tafilė nuo Kražantės (30 psl.).

Grįžtant prie temos, tenka prisiminti, kad Klauseikiui užkliuvo mano tvirtinimas būk Sovietija reiškia naujos kultūros faktą. Vietoj to, kad čia būtų šaudomas Burchardo ar Toynbee fabrikų municija, nukrypome į ... bobas ir sijonus.

Mes pakankamai esame prisiskaitę tvirtinimų, kad kiekvienos diktatūros amžius baigiasi su diktatoriaus mirtimi. Ir dar — kad Sovietija yra diktatūra ir daugiau nieko. Šitaip galvojančioms Sovietija pasidaro jau ne diktatūra, bet didžiąją gyvenimo mūsų užmėgęs sfinksas.

Tuo tarpu patys sovietai jau kalba apie naują žmogų. Kas susidūrė su Sovietijos auklėtiniais ir bandė ne tik juos atversti ir plūsti, bet ir suprasti, tas jau negalėjo nepastebėti tų žmonių galvoje naujų broožų.

Taigi, kažkas ten darosi. Gal ir patys sovietų vadai pilnai nesiorientuoja, kokią sėklą jie pasėjo ir kas iš jos išaugs, bet tai nereiškia, kad nėra vilčių kam nors išaugti. Taip pat tai nereiškia vilčių, kad kokia militarinė katastrofa negalėtų tų naujos kultūros pasėlių sunaikinti.

Man atrodo, tuo tarpu Vakarai vargsta ant sėklumos: ar su Sovietija koegzistencija yra galima ar ne? Sovietiją supran-

tant kaip naują kultūrą, darosi šloks atsakymas: laikinai — taip, amžių bėgy — greičiausia ne. Vienai šakai lemta nudžiūti.

REDAKTORIŲ KELIONĖS

Vilniai užkliuvo, kad Vieniybės redaktorė ir leidėja tiek daug kaštuoja įvairiems važinėjimams.

Mes galime už dyką suteikti redaktoriams patarimų, kaip susigaudelėti pinigų ilgesnėms kelionėms. O daroma taip: redaktoriui reikia susirasti kokio kitataučio įstaigo "džiabą" su pakenčiamu atlyginimu. Savojo laikraščio redagavimui palikti tik nuo to darbo atliekamas valandas (reikia priprasti kiek trumpiau ilsėtis ir miegoti). Paskiau redaktoriui reikia priprasti kartais ir be atlyginimo redakcijoje dirbti, nes kitaip laikraštis neišsitiestų eiti.

Tai maždaug ir viskas.

Mūsų žiniomis, iš Vilnės redakcijos aplankė Lietuvą ne tik visi redaktoriai su administratoriais, bet ir jų anūakai. Kaip jie galėjo tai padaryti?

MŪSŲ SPAUDOJE

Margutis (spalio nr.) savo vedamajame "iš rytų į vakarus", purodęs, kad didžiulima mūsų emigrantinės visuomenės iš esmės yra konservatyvi, rašo:

...Kad tai, ką mes čia sakome, nėra tik teoretiniai svarstymai, labai ryškiai išskilo vadinamų kultūrinių ryšių ir mainų problemikoje. Kaip žinia, prieš keletą metų Washingtono ir Maskvos susitarimu buvo pradėta tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos kultūrinių mainų politika. Ji tebetęsiama ir net plečiama ir šiaurėje. Be abejo, ji palietė ir mus, ir mūsų okupuotą kraštą. Kokia buvo mūsų reakcija į tai? Trumpai, mes išsigandome. Nei nemandydami svarstyti, kokios naudos ar žalos tas galėtų turėti mūsų tautai ir mums patiems (pvz. lietuviybės išlaikymo atžvilgiu), mes iš karto tą politiką pasmerkėme, atrodo, vien tik dėl to, kad tai buvo kažkas naujo, ko mes nenorėjome ir negalėjome virškinti. Net tos partijos, kurios seniau iš tikrųjų, o dabar bent iš vardo sakosi atstovaujantys liaudies interesams, pasisakė prieš tai. Jeigu vienas kitas išdrįso pozityviau dėl to pasisakyti, jie buvo pavadinti beveik savo tautos išdavikais ir kvieslingais. Įdomu, kaip dabar tie įvairių rezoliucijų autoriai jaučiasi, kai patys tikrieji kvieslingai pradėjo pulkti kultūrinių mainų politiką.

Kaip ten bebūtų, kultūriniai ryšiai yra viena tų dinamiškų sričių, kurioje ryškiau negu kur kitur šiaurėje pasireiškia laisvės ir tradicijos įtampa. Užtat pažūros į tuos ryšius gali būti kaip tik geriausias vardiklis, pagal kurį galime matuoti žmonių linkimą į ką nors naujo ir užsibarikadavimą savo senose "rezistencinėse" pozicijose. Ir čia pat galima pasakyti, kad tos pažūros nuo daugiau mažiau kritiškai teigiamų ligi absoliučiai neigiamų eina proporcingai su keliu iš Rytų į Vakarus.

Žinoma, čia turime galvoje ne emigrantinės visuomenės mases, kurių nuomonės niekas nei nebando pasiklausti, bet tuos, kurie sakosi vadovauja toms masėms ir jų vardu kalba.

Išsiruošiam Indijon - atrandame Ameriką!

Londone einąs Survey žurnalas (spalio nr.) pastebi, kad Chruščevio kritikuotą rusų poetas Voznesenskis vėliausį rinkinį "Trikampė kriaušė" (1962 m.) išleidęs "under the auspices of a recent Lenin prizewinner, the Lithuanian poet Mezhelaitis." Čia apie Ameriką ir kai kurie staliniškos mados kritikai nori eilėraščiuose matyti "išgėvėrusios buržuazinės Amerikos" vaizdavimą.

Bet apie juos galima sakyti, ką Ameriką lankęs mūsų poetas Marcinkevičius, Vilniaus Tiesoje pasekdamas Voznesenskio 40 Zvilgsnių eilėraščių "Tragiškoji Amerika", sakė: "Daug čia tikro, daug netikro". Voznesenskis, tartum, primena mūsų amžiuje kažkur pasimetusių žmonių, beieškančių, it Kolumbas, Amerikos. Rašo:

Atsireyk, Amerikai Eureka!...:(radau!) randu Ameriką, Ameriką savyje, Taip — savyje! Širdies pakluse Plaukiu naują krantą — Išsiruošiam Indijon, Atrandame Ameriką.

Voznesenskis ir Mieže-laitis, sakoma, geri draugai. Įvade pirmasis prisimena ir Lietuvos lankymą. Pasakoją: Kuriu čia kaž ką tokio didelio, tema — Amerikos atradimas. Pradžią davė mano atsilankymo Amerikoje įspūdziai, bet, temą bevystant, įsibrovė kiti įvykiai, kiti prisiminimai: Rusijos laukai, Baltijos pajūris — beržynai.

Naujųjų sąžinė nerami dėl Vieniybės seniau kartotojoms priekaištosis, jog skelbusios "Nei cento Lietuvai" Pažinsite iš darbų, ne žodžių.

Trumanas vykusiai atvožė kūrėjams legendos, būk ne Hitleris, bet Rooseveltas Lietuvą Stalinui par davęs. Istorijoje ir Naujųjų 1918-1940 metų nuotalkos Lietuvos reikalams. Kada nors istorikai suves apyskaitą, kaip Robinzonas Kruzo saloje, kas buvo, ko trūksta — kiek fondų ir aukų vajų (įskaitant ir Lietuvos Lais-

vės paskolą) rėmė Vieniybės ir Naujienos. Tada kiekvienas, juodu ant balto, galės nuspręsti, kur buvo-nebuvo nuotalkos: "Nei cento Lietuvai!"

Katalikas Adenaueris par-davinėjo kviečius Maskvai, bet pasmerkė panašiai apsisprendusią Ameriką. Chicago Draugas ir jo bendradarbiai pritaria Adenaueriui, bet administracija, matyti, suamerikonėjusi ir gyvena "business is business" principu. Skelbia skatinimą prenumeruoti "Žurnalus ir laikraščius Lietuvos kalboje 1964 metams." Tie laikraščiai gi — okupanto leidžiamieji Gal jau ir Draugas "atslūgina" savo pažūras Maskvai, nors jo bendradarbiai vis tai prikiša vien Amerikai?

Anuosyk Lietuvos spaudoje pastebėjome iškėlimą fakto, kad kolchozninkai nežino, kiek už savo darbą gaus. Tas pats, matyti, dedasi ir pramonėje. Ir ten taip "planuojama", kad Panevėžio metalų gamykloje; Darbininkams neįdomu dirbti, nes nežino, kiek uždirba, kokios normos pasiekia.

Minint 45 metų sukaktį nuo pirmojo lietuvių bolševikų susirinkimo Vilniuje, vienas dalyvių Budinas giriasi, esą, Lietuva šiaurėje "ne tamsoje ir skure skendinti provincija, o turtinga industrinė-kolchozinė respublika." Gal todėl amerikiečių turistų ir neleidžiama į provinciją nes jos jau "nebėra"?

1863 m. caro valdžia sumėmė Kauno gimnazijos kapellioną Klemensą Kairį ir ištrėmė į Permę, kur 1864 m. mirė. Dabar, sakoma, rasta jo archyve apie 10 vysk. Baranausko jam rašytų, dar neišspausdintų eilėraščių apie draugavimo vertę, švietimo naudą ir šviesią lietuvių kalbą ateitį.

Stebėtojas

PERRAŠYTAS DIDŽIOSIOS SOVIETŲ ENCIKLOPEDIJOS PAPILDOMAS TOMAS

Kaip komunistiniai mokslininkai supranta mokslinį objektyvumą, vaizdžiai parodo ką tik S. S-goje pasirodęs didžiosios sovietinės enciklopedijos papildomas tomas 1963 metams.

Labai aiškiai matyti, kad jame skyrius apie Kiniją turėjo būti iš esmės perdirbtas ir pritaikintas politinei įtampai, šiuo metu viešpataujančiai tarp S. S-gos ir Kinijos.

Pavartęs enciklopediją, kiekvienas lengvai pastebės, kad joje, jau atspausdinus visą tomą, pašalinti du puslapiai ir įdėti nauji. Tai matyti ir iš paskutiniam puslapyje įdėto nurodymo, kad tomas spausdintas birželio 10, o tuo tarpu straipsnyje apie Kiniją cituojami sovietiniai dokumentai leipos 14, rugpjūčio 4 ir 21. Šių metų papildomajame tome brutaliai iškeliamos Kinijos ūkinės nesėkmės, už jas kaltę suverčiant nere-

alistinei kiniečių politikai, primenant per greitą komunų organizavimą ir kt.

Sovietinė enciklopedija kalba ir apie maisto produktų trūkumą Kinijoje, apie prievartinį 4 milijonų miestiečių perkeldinimą į kaimus, jų tarpe ir specialistų darbininkų, kurie savo žiniję negali panaudoti žemės ūkyje. Šitos žinios, atrodo, artimos tiesai. Bet dar prieš metus enciklopedijos mokslininkai jų nežinojo...

1962 m. papildomajame tome, kuriame straipsnis apie Kiniją užėmė ne du, o šešis puslapius, tebuvo kalbama apie nepaprastus Kinijos ūkio pasiekimus. Planų neįvykdymas kai kuriose ūkio šakose tebuvo aiškkinamas tik gamtos katastrofomis, o apie sovietų kinų santykius buvo rašoma, kad jie nuolat stiprėja ir vis darosi draugiškesniais.

Architektės Vassios Kiaulėnienės statomas namas Long Islande, kur bus įkurtas jos vyro dailininko Petro Kiaulėno muziejus.

Vassia Kiaulėnienė ir dailininko Petro Kiaulėno muziejus

PRANĖ LAPIENĖ

Kartą man vienas mūsų rašytojas pastebėjo, kad man esą geriausi lietuviai Aleksis Rannit ir Vassia Kiaulėnienė. Nieko jam į tai neatsakydama, pagalvojau, kad mūsų mažai tautai kiekvienas žmogus turi būti brangus, kuris padeda mūsų kultūrinis laimėjimus skleisti.

Aplė A. Rannit, Yale Universiteto profesorius, retkarčiais esame informuojami, o ir jis pats primena save, ar tai surengdamas Čiurlionio kūrybos parodą, ar literatūros vakarus. Aplė V. Kiaulėnienę spaudoje nieko nesu pasirebėjusi.

Dail. Petras Kiaulėnas su šeima prieš mirtį kelerius metus buvo dažnas mano svečias. Jam mirus, veik visa mūsų spauda įjapruodojo, kartu spėliodama koks likimas ištiks jo kūrybą. O nemaža mūsų visuomenės dalis buvo stebėjusi jo tapybą mano vasarvietėje 1953 m. ir jau po jo mirties 1958 m., kada jo žmona buvo surengusi Kiaulėno kūrinių parodą Paryžiuje, o sugrįžusi vėl buvo mano vasarvietėje, Stony Brook Lodge, tuos pačius kūrinius, tik šįsyk prabangiai įrėmintus, iškabintus ant sienų. Ne vienas tada, gerėdamasis talentu, reiškė susirūpinimo, ar vėlionio žmona, būdama graikų tautybės, neparves jų į Graikiją ir tuo visiems laikams nuskriaus Lietuvį tautą.

Palaukiant draugiškus santykius su dailininko šeima, žmona ir dukrele Jūrate-Laura, kuri dabar studijuoja architektūra Cooper Union mokykloje ir talentingai reiškiasi tapyboje, džiugiai tenka išstati suraminimo žodžius, kad vėlio-

nio Petro Kiaulėno visa kūryba stropliai saugoma čia pat ir numatoma greitai ateltyje pabaigti statyti jai specialias patalpas, pavadintas Dail. P. Kiaulėno muziejum. Į tas patalpas

jau sukrauta daug tūkstančių dolerių, bet dar neužbaigtos tik todėl, kad pastatui esant ultra moderniam, niekas, joks bankas, neduoda paskolos; tenka pačiai Kiaulėnienėi, uždirbant

dolerių, jo statybą varyti pirmyn.

Būsimo muziejaus aplinkė dar retai teapgyvendinta, ji yra arti Stony Brook, pakiliausioj Long Island dalyje, Farmingville

kaime, Brookhaveno valsčiuje. Čia visur dideli medžiai, įvairiaspalviai krūmokšniai, kalvos ir kalneliai išraižę jo plačią apylinkę. Tuo grožėdamasi Kiaulėnienė kartu susirūpino, kad dabartinis grožis netaptų sugadintas dolerio besivaikantių statybos organizacijų. Ji gi mato, kaip Amerikoje dingsta įvairūs parkeliai, gražiausi gamtos vaizdai sulyginami su žeme.

Šitai turėdama galvoje, Kiaulėnienė ėmėsi visa tai apsaugoti. Ji suagıtavo aplinkės gyventojus reikalauti valsčių (county) praveisti įstatymą, kad nebūtų leidžiama ant mažesnio kaip pusę akro statyti namo, kad būtų uždrausta be būtino reikalo kirsti medžius, kad būtų praveisti geri keliai. Jai griežtai pasipriešino statybos kontraktoriai, ir kova truko net pusantrų metų, bet buvo laimėta, nežiūrint, kad statybininkai negailėjo tam pinigų ir turėjo net kelis advokatus.

Kiaulėnienės motyvai, kad be tvarkos pristatant bet kokių namelių ant mažų sklypelių, sukeltų dar ir pavojų gyventojų sveikatai, nes būtų artai srutų duobės, iš kurių nešvarus vanduo vėl sunktųsi atgal į šulinius...

Šiandien ji su pasitenkinimu skaito amerikiečių spaudoje ilgus straipsnius, kaip viena moteris, architektė-planuotoja Vassia Kiaulėnienė kovojo su statybininkais, kad apsaugotų aplinką su dabartiniu gamtos grožiu, kur statomas jos vyro meno kūriniams muziejus.

Kartu su ja ir mes lietuviai galime pasidžiaugti jos sumanumu ir energija ir didžiuliu, kad mūsų mylimo dailininko kūryba bus sudėta muziejų, apsuptame gamtos ir šviesesnių gyventojų aplinkumoj.

KOMPOZICIJA "RUDUO"

DAIL. PETRAS KIAULĖNAS

Kūriniai pozavo dailininko žmona - Vassia Kiaulėnienė

Poete Jonas Aisti

(LAIŠKAS)

K. A. GIRVILAS

Regėdavau Tamstą Alėjoj, Prospekte, kavinėj ir Anglickio skaityme. Kone nuolat prie to buvo Miškinis. Kitur Binkis, arba Rimųdis, Pulgis, Liūne. Bet nebuvo Juodelio, nė Banaičio ar Šukto, ir nė Inčiūros.

O kokla jėga, koks šventumas, o gal tauos šauksmas, perima žmogų dabar, su tuo regėjimu, Tamstos Laiką ir Žmones paskaičius...

Antai, "Aušros" Gimnazijoje kaip žiezirbos Gustaitytės, Linartaitės, Prapuolenytė; pridėti mano klasės damas — Zvynytė, Šarkytė, Lesevičiūtė, Dailydaitė, Kasakaitytė; ir mūsų vyrai — Račkauskas, Grigaitis, Talevičius, Lipčius, Jablonskis, Garmus, — kur čia visi. Ir Literatūros Draugija su Grybausku, Tolišium, Žilinsku, Povilavičium, Miškinu ir gal Aleksandravičium, tarp jaunesniųjų.

(Kam Tamsta dabar sakai, kad pilkos mergaitės išmokė branginti grožį? Evig Weiblichkeit kame? Ligija Bezumavičiūtė sutikta Kaune auditorijoje, ir jos intelekto spindesys palieka visam. Tai Dievo, ne žmogaus valia.)

Paskul universitetas, su Tumu, Herbačiausku, Biržiška, kaip fejerverkais. Bet seminaruose — Blazas, Švaištas, Ruseckas, Laucevičius, — jų keli, bet stiprūs, ir Tumas tik raitėsi, kai reikėjo duoti teorijos, nagrinėjant kūrinių, Blazo kojos buvo tvirtesnės. Buvo gražu ir Biržiškos seminarė, kai aš (tada barzdotas) paklupdžiau Lapienę už Biržėnų Dainas. (Už tą repliką gavau seminaro užskaitą).

Tai buvo laikai prisikėlimo. Tai buvo valia valuzė, tai klestėjo laisvė laisvužė. Ir tai buvo tik pradžia. Kai man reikėjo mokykloje klasėje kada aiškinti tropus, figūras, lyrikos savybes belepą, turėjau siekti ir Bizausko, ir Boileau, ir Taine, ir viso, ką Ptaškas galėjo ištraukti.

Ta pati delčia buvo ir Chicagoje dabar, kai reikėjo rašyti seminaro darbus apie Avakumą, Kantemyrą, Tretjakovskį, Šumarokovą ir net Puškina, ypač rašant disertaciją apie pastarojo laisvių odę. Tada ir iškyla trūkumas žinių stoka, kaip Tamsta sakai, literatūrinio gyvenimo. Net

tokio, kaip Sepšelijada, arba mūsų Bakanaš, iškeptas per naktį, Račkausku, Skaudicku, Kastrui ir man nemigus. Kita diena, po pamokų korepeticijoje su Laimė ir Daiva Šilingaitėmis ėmė man iš nuovargio galva maišytis. Išbėgau, atsiprašęs, namo gulėti.

Piūvio pasirodymas buvo ne piūvis, o kardo kirtis. Juodelio gracija davė ir gračingą žodį — Piūvis. Gi Keturi Vėjai jau kėlė plevėsos valzdą. Tam tiko Binkis, Pulgis ir net (atsiprašau) Miškinis.

Tasymasis gatvėmis naktimis, svaigalavimas — mane porąsyk Jablonskis buvo į tai įtraukęs — neprideda skonio ar estetizmo. Mano bendras Pr. Girdžius, tikras poetas savyje, o ir eilėraščių yra paskelbęs, vaizduodavosi literatūrinį pobūvį A. Mickevičiaus stiliaus: sėdima erdviame salione, rūkomos geros cigaretės ilguose kandikliuose, šen ten ant padėklų stiklai vyno, gomuriams po karštų kalbų ar improvizavimų pavilgyti. Bet tai tik mirażas. Tikrovė, žinote, lygi Anglickio skaitymui.

Paskul tie visokie maurojimai. Čiurlionienė taikliai plovė: "Ar tai poezija? Duokit man tą lapą popierio!" Sėdus tuojau žaibu sumetė penketą posmų. "Va, palyginkite Vėjų darbą ir tą. Kienu geriau?" Tai buvo pas senąjį Joną Jablonskį. Man pasakojo jaunasis Jonas, Čiurlionienės patyčios buvusios tikros piūvinės, aštrios.

Kuosos niekas negalėjo užkabinti. Jis buvo simbolis kuklumo, šventumo, taurumo ir kūrybos slėpiningumo. Tik Kossu kėlė negandą. Lietuvio klausai ir tarsenai dvigubas priebalsis buvo nuodas. Juntama buvo svetima įtaka, koks mirażas. Stoka — vis stoka — savo lietuvių garbės.

Ir kur tautos garbė, kur kūrybos laisvė dabar? Tas Tamstos pasakymas, veritas, dvielyje:

"Ir mes, matai, jau ne tautiečiai — žmonės
Džiaugsmų ir ašarų vaikai."
(Ir džiaugsmas jau ne mūs, ir ne vaikai jau mes,
godų ir nuoskaudų veidai...)

Vitrina prie Operos ir Baleto Teatro Vilniuje skelbianti spalio mėn. spektaklius.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Muzikiniai trupiniai

J. KREVĖNAS

Paskelbė 1964 metų reprezentacinės dainų šventės New Yorke repertuarą ir nustebino: nėra nei po viena dainą A. Vanagaičio ir M. Petrausko. Jų išvartyta vaga Amerikos lietuvių gyvenime yra tokia, kad jų nereikėtų pamiršti. Taip pat repertuare nėra nei vienos dainos V. Jakubėno, B. Budriūno, J. Zdaniaus, B. Markaičio. Šie vardai susiję su šiuo laikų lietuviškos dainos klestėjimu.

Pats repertuaras daro įspūdį atsiktinai parinktų dainų ir siekia maždaug 1930 metų lietuviškos dainos lygį.

Noriu pabrėžti, kad 1964 metais New Yorke dainų šventė turi būti visais atžvilgiais reprezentacinė. Ar repertuaro komisija negalėtų savo parinkimo peržiūrėti?

II. Kažkas po spaudą paskleidė straipsnį "Praturtintas muzikos lobynas". Ten parašyta, kad jūry komisijos sprendimu premijuotos dvi kantatos. Tai yra visiškai netiesa. Buvo dvi kantatos. Viena jūry komisija susipažino su jomis ir iširo. Kita komisija atsakė, kad kantatos nepremijuotinos. Tada buvo sudaryta dar viena jūry komisija iš kitataučių, kuri irgi rado kantatas nepremijuotinas.

Teko patirti, kad apie kantatas buvo gerų nuomonių, bet 1,000 dol. premija amerikiečių mastu buvo laikoma per didelę. Tokiu būdu ir nepremijuotais kūriniams muzikos lobynas buvo iš tikro praturtintas. Už tai jau ne jūry sprendimu už kantatas buvo mokėta.

Visa yra tvarkoje ir vietoje, tik skelbti apie premi-

javimą yra labai nepatogu prieš buvusią jūry komisiją narius.

A. Stempuzienės recitalis

Spalio 26 d. Chicagoje Jaunimo Centro salėje buvo Aldonos Stempuzienės dainų recitalis. Akompanavo B. Whitcomb. Recitalį rengė Santaros-Sviesos Federacija. Klausytojų prisirinko didesnė pusė salės, jų tarpe ypač gausu dainininkų ir kitokių muzikų.

Solistė pradėjo senaisiais klasikais, kaip Gluck ir Monteverdi, toliau per Brahmsą ir Šimkų su Sasnausku, per Verdi ir Saint-Sensą priėjo ligi Debussy ir Svedo su Lapinsku, koncerto užbaigai palikusi Gruodį ir liaudies dainų harmonizavimo meistrus Banaitį su Jakubėnu.

Ypač įdomu buvo išgirsti Svedo bei Lapinsko dainas. Jos taip parašytos, kad vidutiniam dainininkui nieko neišeitų. Reikia gero dainininko, kuris mokėtų duotoje partitūroje surasti dainą.

A. Stempuzienė pasirenge ypač gerai. Buvo gerai išstudijuotas kiekvienas garsas ir mimika. Visiškai susipratusi su akompanatorium. Jautėsi lyg kokios nematomos būties mūsų tarpe buvimas — gyvos dainos buvimas.

Techniškų klūčių ar varžtų čia nesijautė.

Zodžiai buvo tariami aiškiai. Šia proga viena nežymi pataisa: C. Sasnausko "Užmigo žemė" turi būti ne "nenuramįs širdies troškimų", bet "nenuramįs širdis troškimų".

Kas manytu, kad čia rašoma tik panegirika, tiems praverstų Ald. Stempuzienę su B. Whitcomb išgirsti.

PRIEŠ 50 METŲ

(IŠ J. O. ŠIRVYDO 1913 METŲ DIENORAŠČIO)

Vasario 12: Redakcijoje parašiau laišką lietuviams studentams Maskvoje, kurie siūlėsi suredaguoti Zigmą Gaidamavičiaus (Zigmo Gėlės) raštus. Namie perskaičiau gerą dalį naujo lietuvių kalba romano — Bludas.

Vasario 13: Blure darbo maža (mat, gavėnia), tat perskaičiau geroką dalį romano Bludas. Jo autorius, prisidengęs slapyvardė Dobilas, (Lindė) turi talento.

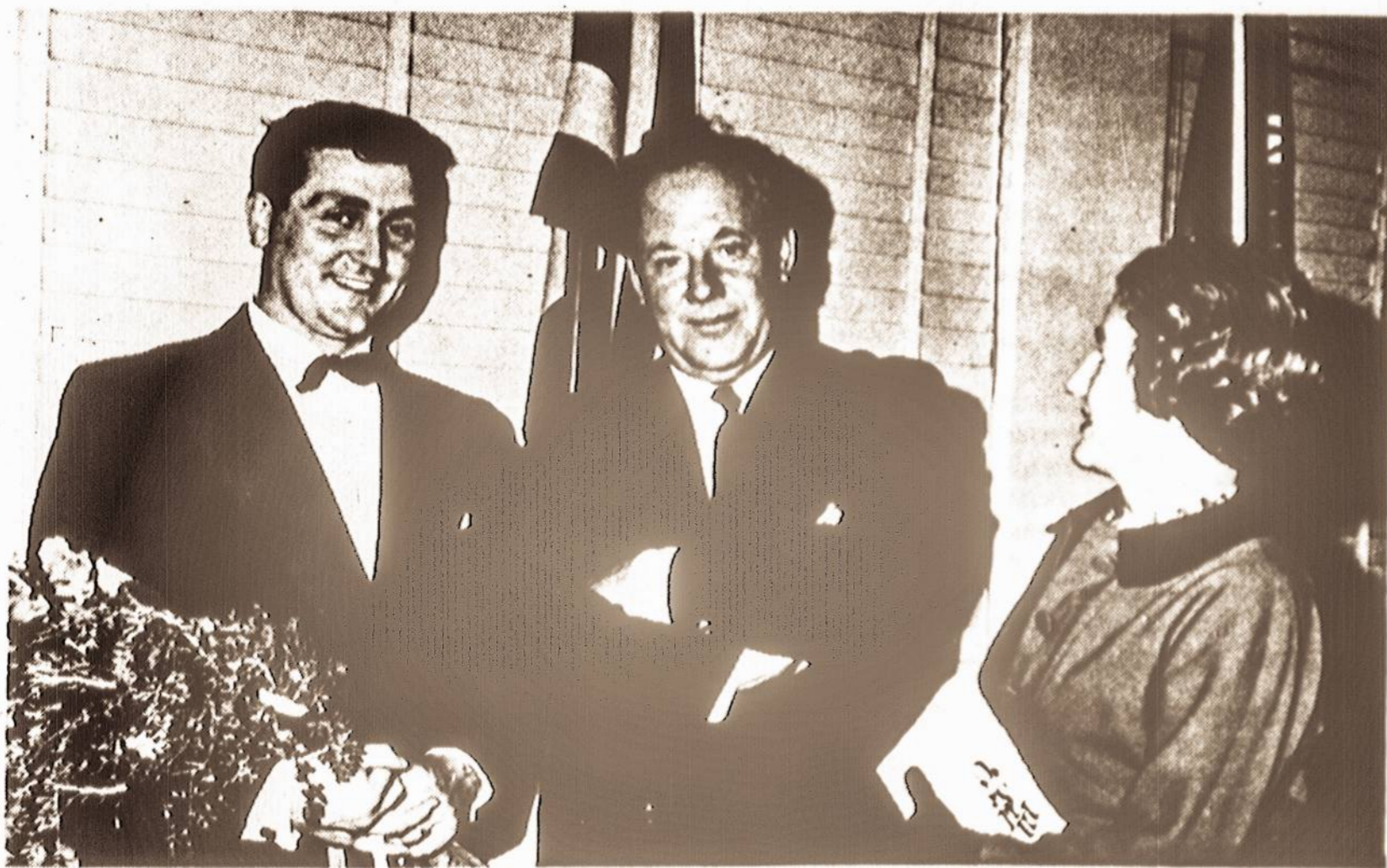
Malonu skaityti ir nepabosta, kaip kiti mūsų originaliai raštai. Vakare su X. Strumskiu užsukome McCadin salėn, kur M. Petrauskas repetuoja Scenos Mylėtojų chorą operai Faustas. Vyturėlio choras pradėjo repetuoti operetę Kornevilio Varpai. Didžiausios ir geriausios siūvėjų šapos savininkas, Bučinskas, streiku nusivylęs, nori įmonę parduoti.

Vasario 14: Blure vėl turėjau laiko paskaityti Bludą

ir paruošti straipsnių Vienybėi. Olšauskas laiškų telraujasi informacijų apie Vienybės būklę ir apyvartą. Klausia, ar sugrįščiau redaguoti, jei laikraštį perimtu? Nenorėčiau, nes tokių gerų darbo sąlygų, kokias dabar turiu, vargiai kitur gaučiau. Tačiau, jei užtikrintų ilgiam metams darbą, mokėtų po \$25 savaitėi ir duotų pagalbiniųką — gal?

Vasario 15: Parašiau Olšausku, nieko apie siūlymą redaguoti neatsakydamas, tik pareikšdamas, kad į Vienybės leidimo perorganizavimą visai nenoriu kištis. Mano šeimininkas, siūvėjas Vingelis, jau daugiau mė-

Tęsiama 10 psl.

Brooklynietis Vladas Baltrušaitis (viduryje) susitinka su garsėjančiu dainininku Leonu Baltrumu Philadelphiajos moterų klubo koncerte spalio 26 d. Dešinėje L. Baltrušaitienė.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Mano apsilankymas Lietuvoje

NEUŽMIRŠTAMOS DIENOS...

Kai kuriuos įvykius iš apsilankymo Lietuvoje pasižymėjau vienu sakiniu, ar tik keliais žodžiais. Tai buvo dienos, kurias niekada neužmiršiu. Gruodžio 27-oji buvo viena iš jų. Atžymėta labai trumpai: "Rasų kapuose ir palaidotuvinė vakarienė pas Gricius."

Kiek atsiminimų tie keli žodžiai sukella dabar, kai mintimis grįžtu į rašytojo Augustino Griciaus butą Vilniuje ir ten praleistus vakarus su jo šeima, kalmynais, svečiais ir mažyte Rasa. Gricių anūkelį apie 9 metų amžiaus, bet jį jau žino apie tą pasakišką Ameriką, iš kurios jos dėdukas, nelyginant Kalėdų senelis, atsiuntė tiek daug dovanų.

-- Ir aš amerikietė, -- ji gyrėsi, demonstruodama savo sukneles, batukus ir kitokius daiktus iš Amerikos.

Rasutę labai pamilau, bet mačiau, kad ji čia visų labai mylima. Nežiūrint amžiaus, su visais žino ir kaip pakalbėti.

Su poetu Eduardu Mieželaičiu Vilniuje.

Gruodžio 27-ąją pas Gricius buvo susirinkę draugai, kurių dauguma velionį asmeniškai pažinojo. Jų tarpe buvo ir vienas iš naujesnių pažįstamų -- poetas Eduardas Mieželaitis, 1961 m. lankęsis Amerikoje ir kurio kviečiama atvykau Lietuvon savo vyro palaikuis palaidoti Rasų kapuose.

Kai anuo metu VLKko pirmininkas dr. A. Trimakas pakartotinai ragino ir prašė mano vyrą susitikti su Mieželaičiu, atvykusiu Amerikon, kas galėjo tikėtis, kad likimas mus suves Vilniuje.

-- Važiuojame kartu, -- vyras mane prašė vieną vėlyvą žiemos naktį 1961 metais, ruošdamasis vykti į viešbutį New Yorke, kuriame buvo apsiėjęs svečias iš Lietuvos. Pasimatymas buvo paskirtas apie vidurnaktį, kadangi poetas

buvo atvykęs su Sov. Sąjungos turistų grupe, ir visos dienos buvo užimtoms vizitais po muziejus, teatrus, ir kt.

-- Gal geriau ne, gal bus geriau, jei pasikalbėsime "ant keturių akių", -- patariau, nes to susitikimo tikslas buvo iširti, ar E. Mieželaitis, kartais, nenorėtų pasilikti Amerikoje.

Trūščiau iki penktos valandos ryto, kol, pagaliau įsiai grįžo į namus ir dar dvi valandas klausiausi jo įspūdžių iš pasimatymo su poetu E. Mieželaičiu.

-- Patyręs kaip jie ten dabar gyvena ir kuria, nė neklausiau, ar norėtų įsikurti Amerikoje, -- įsiai pasakojo. -- Kokias kūrybinio darbo sąlygas jam būčiau galėjęs pasiūlyti šioje šalyje? Sniegą kapstyti mūsų darže?...

Tas dr. A. Trimako iniciatyva įvykęs susitikimas su Lietuvos Rašytojų Sąjungos pirmininku visiškai pakeltė mano vyro pažiūrą į kolegas, likusius Lietuvoje.

-- Taip, jie turi tam tikrą duoklę atiduoti okupantui, -- įsiai sakė, -- bet, tai atmetus, matau koki didelį lietuviybės darbą jie atlieka savo tautai. Jie labiau reikalingi anapus, ne Amerikoje...

Dabar, Vilniuje, apie tą pokalbį nakties metu New Yorke prisiminė ir E. Mieželaitis, kuris slogučio nenukratęs dalyvavo laidotuvėse ir visiškai užkimusiu balsu kalbėjo vakarienėje pas Gricius.

Mieželaitis suminėjo visą eilę kitų rašytojų, kurių sutiko Amerikoje, bet labai apgalestavo, kad, viešėdamas Washingtone, neturėjo progos asmeniškai susitikti su J. Aisčiu, kuris, pasirodo, buvęs jo mokytoju. Su Aisčiu tekalbėjęs telefonu.

-- Įdomu, ar Aistis neturėjo drąsos su manim susitikti, ar buvo kitos priežastys, -- Mieželaitis teiravosi.

Tarp eilės svečių, kurių sutikau Gricių namuose, buvo dailininkas Antanas Gudaitis, kurio projektu buvo įkurtas Lietuviškas kambarys Pittsburgho Universitete dar Lietuvos Nepri-

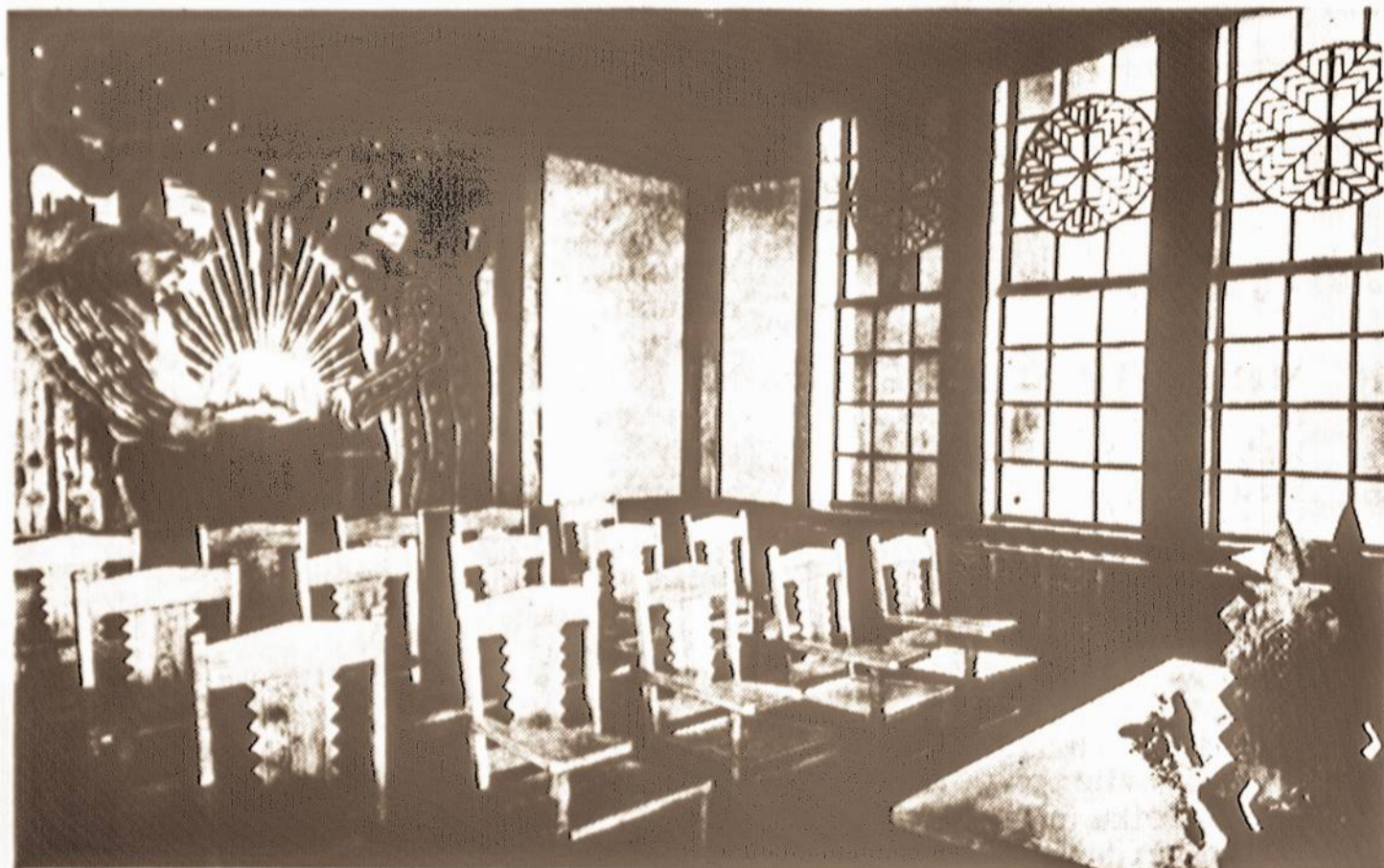
Juozas Tysliava Paryžiuje. Nuotrauką padarė rašytojas P. Cvirka. - Iš A. Griciaus rinkinio.

klausomybės laikais. Nors Vienybė į Lietuvą nepraleidžiama, bet Gudaitis žinojo, kad 1962 m. laikraštyje buvo rašinys apie to kambario įrengimą. Jam buvo malonu patirti, kad tą rašinį atsiuntė pats Universitetas su gražiai išleista lietuviško kambario brošiūra, kurioje ir jo pavardė minima. Grįžusi Amerikon žadėjau atsiųsti tos brošiūros keletą egzempliorių.

Norim ar nenorim, bet bendradarbiavimas su ten likusiais neišvengiamas, jei ne dabartis, tai praėjus vienai ar kitai mus jungia. Todėl veitui tie vadinami "ultra-patriotai" (teisingiau būtų - veidmainiai) taip garšiai šaukia. Reiktų tik apsižiūrėti, kad dabar nesilmtų žygių tą lietuvišką kambarį Pittsburgho Universitete sunaikinti, nes dailininkas jį sukūręs gyvena okupuotoje Lietuvoje...

Apie tas piktas ir nenormalias kai kurių naujakurių nuotalkas Amerikoje ir Lietuvoje gana plačiai žinoma ir diskutuojama. Visi, net ir tie, kurie nukentėję ir turi labai artimų giminių Amerikoje, negalėdami suprasti vis klausė -- kodėl?

Tai buvo pagrindinė kalbos tema ir čia Gricių bute, vakarienėjant prie apvalino stalo.

Dail. Antano Gudaičio sukurtas Lietuviškas kambarys Pittsburgho Universitete.

Ne vienas apgalestavo, kad Lietuva neteko tiek daug gerų žmonių, ypač profesionalų -- gydytojų, inžinierių, architektų, rašytojų, dailininkų, muzikų ir kt., bet tuo pačiu kartu džiaugėsi ir kai kurių nusikratę. Reiškė užuojautą, kad jie atsidūrė tokioje puikioje krašte, kaip Amerika, kur dauguma lietuvių savo gimtosios žemės atžvilgiu išliko tikri idealistai -- kartu su Lietuvoje likusiais pergyvendami jų kančias ir vargus, džiaugdamiesi, jei ten gyvenimo sąlygos kiek geresnės, žadančios naujų vilčių ateičiai...

BUS DAUGIAU

Wide World Travel Agency

PERSIKĖLĖ Į SAVO ŽYMAI DIDESNĮ IR PATOGESNĮ NAMĄ,
9727 S. WESTERN AVENUE, TELEFŪNAI BE 3-1104 arba GA 2-0640

Turime skyrius Tinley Parke - Tel. KE 2-4222 ir Gary Inpd. Gary Hotel - tel. 374-1511

Parduodame kelionės bilietus į visus pasaulio kraštus ir tolimiausias vietas sprausminiais lėktuvais, laivais, geležinkeliais ir autobusais kelionėms bendrovių nustatytomis kainomis. Paruošiam maršrutus pavieniems asmenims ir grupėms. Teikiame informacijas apie lankytinas vietas ir turizmo sąlygas.

PADEDAME SUTVARKYTI DOKUMENTUS ŽMONĖMS IŠ LIETUVOS ATSKIYIESTI IR SUTVARKOME JŲ KELIONĖS REIKALUS LĖKTUVAIS, TRAUKINIAIS IR LAIVAIS.

WIDE WORLD TRAVEL AGENCY PREZIDENTAS WALTER RASK-RASČIAUSKAS

VIENYBĖ, 1963 m. lapkričio 1 d.

Kasdienos temomis

"TURIME TIK VIENĄ MOTINĄ - NEPAMIRŠKIME JOS"

Taip pasakė Kavarsko klebonas, rodos, Vanagėlis, man išvykstant į Ameriką. Kadangi aš savo Motutės niekad nemaniau pamiršti, todėl šitie kunigo žodžiai man buvo nesuprantami.

Atvažlavęs į šią šalį, radau Lietuvos kalmo berniukus ir mergeles sunkiai kuriančius savąjį gyvenimą. Be sunkaus kasdieninio darbo, jie dirbo ir kultūrinį darbą. Kad ir būdami bemoksliai, betgi stengėsi kiek galėdami; leido laikraščius, spausdino knygas, slūstė į Lietuvą, kur jie buvo slapta platinami.

Pašibaigus I Pas. Karui, pirkto Lietuvos paskolos bonus, rinko parašus, liejo Varpą. Ant jo išrašyti žodžiai iki šiandien pasiliko mana atmintyje: "Skambink par amžius vaikams Lietuvos, tas laisvės nevertas, kas negina jos".

Dabar tik aš supratau, ką reiškia tie kunigo žodžiai ir jie taip skamba: "Turime tik vieną Motiną tėvynę Lietuvą, nepamirškime jos."

Gyvenome, dirbome, pasenome, sukrypome, bet neištautėjome.

II Pas. karo bangos atnešė iš Lietuvos mums naujų jėgų. Atnešė Motinos Lietuvos išauklėtų ir išlavintų sūnų ir dukrų — Džiaugėmės. Deja, šis džiaugsmas nebuvo ilgas. Mažai kas jų stengėsi stoti į mūsų čia sukurtas ir ge-

rai gyvuojančias organizacijas. Atsivežė savo draugijėles, čia dar smulkiau susiskaldė. Išvadoje — nebeliko jėgų bendram lietuvių darbui.

Tiesa, jie steigė šeštadienines mokyklėles ir ko vojo su ištautėjimu. Bet... bekovodami su ištautėjimu, patys ištautėjo, ir daugely lietuvių šeimų dabar jau nesigirdi lietuviško žodžio.

Skaitau Lietuvos ir Amerikos lietuvių spaudą. Joje dar neužtikau įbruktų rusiškų žodžių. O čia pas mus... Perkūne dievaiti, tu kantrus esi.

Jie ir mes gyvename po svetima valdžia. Jie dirba, rašo ir žino, kad kas nors pažvelgs per petį patikrinti, ar neiškrypai iš linijos, ar žodžiai "tauta" ir "tautininkai" yra akiai paslėpti po "nacionalistais". Nepaisant "žvalgo", šie "parsišlavėliai" išlaikė šviesią lietuvių rašybą ir kalbą.

Mes čia dirbame, rašome ir žinome, kad niekas į mūsų darbą per petį neželgs, niekam nesame parsidavę, tik patys sau. Bet mes laisva valia skęstame svetimybėje ir baigiamo užmiršti Motinos kalbą.

Ar nelaikas būtų paklausti, katrie greičiau ištautėsime? Taigi, turime tik vieną Motiną Tėvynę Lietuvą. Varge ar laimėje, nepamirškime jos!

J. ŠIAUČIONAS
Ellenville

Dail. Natalija Jasiukynaitė ruošiasi savo privačiai kūrinių parodai, kuri netrukus įvyksa jos bute Greenwich Village New Yorke.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Argentinos lietuviai

Atkelta iš 2 psl.

Traverso savo sveikinime nesigailėjo pelnytų komplimentų Argentinos Lietuvių Centru ir lietuviams bendrai.

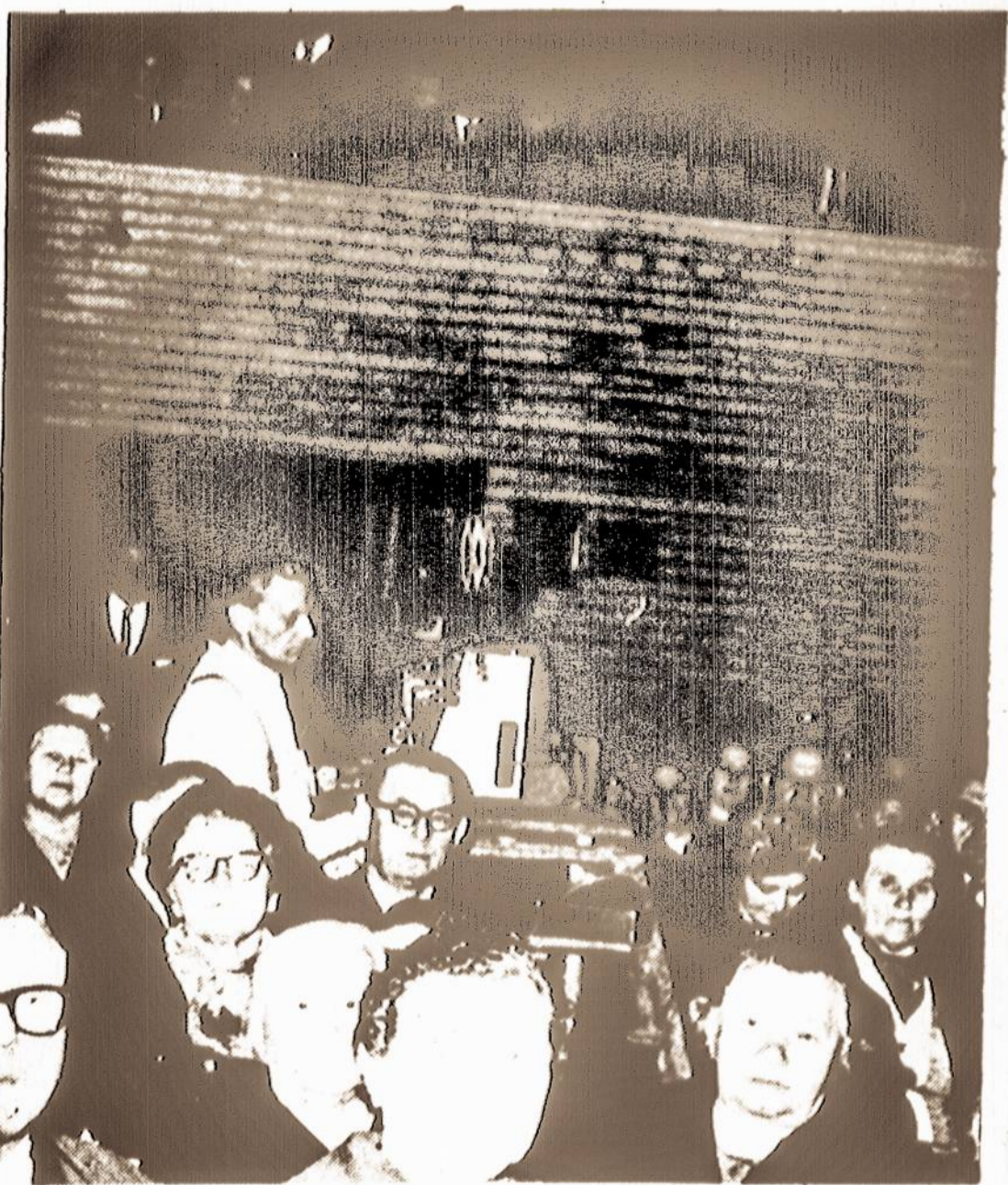
Didelis lietuvių ir Lietuvos bičiulis, ilgametis Argentinos Generalinis Konsulas Lietuvoje Arnaldo Barsanti, dėl nesveikatos negalėjęs dalyvauti, prisilūstė raštinė pasveikinimą.

Antroje programos dalyje puikiai pasirodė ALC Tautinių Sokių ir Dainų Ansamblis.

Ansamblio pranešėju buvo šokių vadovas Luis Lembe-

ris, kuris, iškvieistas scenon, tapo apdovanotas puošniu odiniu albumu su Vyčiu ir amžina plunksna bei padėkos raštu, su daugybe parašų. (Ši diena sutapo su L. Lemberio gimtadieniu).

Visam Ansambliui išsiri-klavus scenoje, tapo iššaukta solistė Zuzana Valatkaitė ir mokytoja Ona G. Ožinskienė, publikai gausiai plojant. Lemberiui tarus padėkos žodį, Ožinskienės pasiūlymu, Ansamblis ir visa publika, sustojus, sugiedojo Ilgiausių Metų Argentinos Lietuvių Centru.

Argentinos Lietuvių Balso leidėjas Pr. Ožinskis demonstruoja S. Narkėliūnaitės ir V. Tyšlavienės filmus neseniai įvykusiam A. L. Balso 35 m. minėjimo Buenos Aires.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Berisietis Albertas Griška padainavo solo. Jam planu pritarė stud. Vincas Stundžia.

Dar viena staigmena scenoje buvo tai muzikalinis ALC kvartetas: Pianist, stud. R. Mušketas, kontrabasist, stud. A. Kaminskas, saksofonistas Vyt. Balčiūnas ir akordeonistas J. Wychlo, pateikė lietuviškų muzikos gabalėlių ir šokių muzikos. Jiems grojant, salėje prasidėjo šokiai.

Skaitlingai publikai dalyvaujant, spalio 5 d. nuosavuose Nemuno namuose, Montevideo 1578, Berisso, tapo paminėta Nemuno veiklos 54 metų sukaktis.

Pirmininkas P. Dulke atidarė minėjimą. Programą vedė Ruben Desuk. Sveikinimo žodžius tarė ALB, red. K. Norkus, ALC pirm. J. Ziberka, Mindaugo atst. stud. V. Stundžia ir kt. SLA atsiuntė sveikinimo telegramą.

Lidija Kalibataitė, Alfredas Dulke ir Robertas Kalibatas suvaidino komediją vietine kalba, Nestor E. Pilaszek su sesute pateikė amerikoniško baletu. Jaunimas šoko iki ryto.

Bibliotekos salėje rengėjai pavaišino programos atlikėjus ir organizacijų bei spaudos atstovus. Šia progą tarė žodį ALC, vicepirmininkas Vytautas Balčiūnas ir Nemuno nutarimų sekr. A. Markus, o A. Griška padainavo solo Teklytę ir ispanišką dainą, o K. Pilka padainavo solo ir duetų su Juzefa Marcinkevičiene.

Minėjimo nuotraukas padarė ALB, leid. Pr. Ožinskas.

APIE VIENYBĘ IR FILMĄ

Argentinos Lietuvių Balsas savo spalio 17 d. laidoje aprašo rugsėjo 13 d. Vienybėje paskirtą informaciją apie Argentinos lietuvių ir jų veiklą.

Kaip žinia, tos Vienybės laidos centriniuose puslapiuose buvo pavaizduotas seniausias Pietų Amerikos lietuvių laikraštis Argentinos Lietuvių Balsas, kurio 35 metų sukakties minėjime dalyvavo Vienybės red. Salomėja Narkėliūnaitė.

Arg. Liet. Balsas palankiai prisimena ir kitą Vienybės informaciją, būtent,

apie inž. Joną Gaidimaušką, kuris šiuo metu Amerikoje, General Electric tyrimų centre Schenectady susipažįsta su naujaisiais laimėjimais.

O rašydamas apie informaciją apie filmą, kurį Salomėja Narkėliūnaitė susuko, lankydamasi Argentinoje, laikraštis pabrėžia: "Reikia pripažinti, kad Amerikos kontinento lietuvių bendradarbiavime tai yra pirmas tokios plačios, vaizdingos ir nuoširdžios informacijos atsitikimas."

VIENYBĖ

rengia

SPAUDOS BALIŲ

Seštadienį, 8 val. vakare

1963 m. lapkričio 2 d.

Maspetho Lietuvių Piliečių Klube

BUS VAKARIENĖ, GĖRIMAI, MENINĖ PROGRAMA
IR KONKURSAI. BILIETAS ASMENIUI \$5.00.

Šokiams gros
JOE THOMAS ORKESTRAS

PIRŠLIAI (PRAEITĮ PRISIMENANT)

JONAS MIŠKINIS

Siltas buvo rudens vakaras. Stungų šeima po vakarienės trūsė. Stunglenė, atsėdusi prie žibalinės lempos, baltinius taisė, Stungys gale stalo laikraščius skaitė, Marytė Indus plovė. Kleme pasigirdo šunų lojimas. Marytė greit priėjo prie lango pasižiūrėti ko tie šunys taip draskosi. Žiūri, kad iš žalios bričkos lipa du nepažįstami vyrai.

— Mama, kas dabar čia pas mus taip vėl atvažiavo? — sušuko Marytė.

Motina pasižiūrėjo pro langą į kiemą ir aypsodama sako:

— Turbūt, prišliai pas tave atvažiavo.
— Tėvai, gana tau ten laikraštį kušlinti, eik svečių pasitikti, — garsiai prabilo Stunglenė.

Stungys laikraštį pastūmė į šalį, greit atidarė duris, kviesdamas svečius vidun.

Marytė pamačiusi piršlius nuraudo, pasidarė jai kažkaip nejauku ir pro praviras duris spruko klėtin.

Piršlys, įėjęs pirkton, pirmiausia pagarbino Dievą ir tik po to prabilo:

— Mudu su Antanu važiuodami matėm danguje nesuskaitomą daugybę šviečiančių žvaigždžių, bet iš jų labiausiai išsiskyrė tik viena žvaigždutė ties jūsų namu. Tai mes ir sustojome jos pasižiūrėti, — aypsodamasis kalbėjo piršlys.

— Žvaigždės šviečia tik danguje, o ne pirktoje — sako Stunglenė.

Stungys priėjo prie žmonos ir alkūne stakterėjo jai į pašone, tylliai į ausį sakydamas:

— Ka tu čia, motin, kalbi, ar gi nesupranti kokios jie žvaigždės ieško. Anądien Pliopliū Antanas pasisakė man, kad jis norįs pirštis mūsų Marytei. Kviesk svečius prie stalo ir paruošk ką nors užkąsti.

Stunglenė aštuonyte staltiese uždengė stalą ir ėmė nešti iš kambaro užkandžius. Piršlys išsitraukė iš udrieno krepšio dvi bonkas; vieną karčios, kita saldžios ir iškilmingai jas pastatė ant stalo.

Užkandžiau jant, piršlys be sustojimo kalbėjo-gyrė jaunikį ir vis pasakojo apie esamus ir būsimus turtus; gerą javų derlių gražius trobesius, pulkius galvijus, arklis, derlingus laukus ir kitokias gerybes bei turtus, kurių, jo manymu, užteks vaikų vaikams.

Kai jau visai gerokai įsilinksmino, tai tik tada pasigėdo tarlamosios namų žvaigždės. Jaunikis Antanas prašė tą žvaigždę surasti ir ją atvesti pirkton.

Senis Stungis vis raukėsi žiūrėdamas į savo žmoną ir širdo, kad ji kažko nusimėnusi ir vis dar neina sėsti prie svečių, kurių buvimas garbė darąs ne tik jiems, bet ir visai Stungių giminei.

— Na, mielas uošvi, tai dar pridėsi truputį, kai anąkart šnekėjome — pakānodamas per petį, Antanas, būsimas žentas, pašabždomis paklausė.

— Dūpti grynais neborėčiau, jeigu tik kaip anąsyk sakiau Mauškės karčiameje, gyvulišis dar kiek ir pridėsiu, — patenkintu balsu atsakė Stungys.

— Bet, merginos dar gerai nematėme, o derybos vyksta jau į galą, — nekantraudamas įsiterpė piršlys.

— A, merga ne kumelė, daug nėra ko žiūrėti, pirma svarbesnę dalį reikia aptarti, — nuneigė jaunikis, tėvo išrinktasis dukrai vyras, o jam žentas.

— Petrai, eik patėškok Marytės, pažiūrėk gal ji ten kur klėty niurkso, atvesk ją čia. Mat, jauna dar, tai vargšė nedrįsta jelti.

Petras pakilo nuo stalo ir išėjo sesers Marytės ieškoti. Jis ją rado klėtyje labai nusimėnusią, virpančią.

— Maryte, eikš bent pasirodyk piršliams. Jie tavęs labai pasigenda. Kraitis jau bemaž suderėtas, — nedrįsiai pasakė jai brolis.

— Aš nesliu! Netekėslu už tokio kerėplos! Jei tėvas išsirinko tokį žentą, tegu sau ir turisi, — piktai kalbėjo Marytė.

— Nedaryk, Maryte, gėdos, į rankas niekas nebučiuos, reikia, tai ir eik. Žinoma, ne kažką išsirinksi, nes sensterėjęs,

bet turtingas, tai ir tu būsi turtinga, — įkalbinėjo brolis Petras.

Marytė stovėjo prie sienos kaip įkalta ir nejudėjo iš vietos.

Įsisenėjusios dzūkiškos tradicijos, kieta tėvo valia, gyvenimo nepatyrimas kaustė, kaip retežlais visą jos kūną. O deganti širdis svaigino protą. Tik motina ją suprastų ir padėtų, bet žinojo, kad motinos žodis nieko niekada nesveria tėvo nutarimuose.

Bet staiga švysterėjo jai gera mintis: ką reiškia man ten pas tuos glušus nueiti? O paskui — ar aš neturli rankų, kojų, o abu su Joneliu kartū dirbsime ir laimingai gyvenime. Juk ne turtai žmogų daro laimingu, bet tikra meilė...

Pašoko Marytė iš vietos. Pasižiūrėjo į veidrodį ir pati pasigėrėjo savo gelsvais plaukais.

Kai Marytė atėjo pirkton, jaunikis nepaprastai susižavėjo ja.

— Nieko sau mergina, — galvojo Antanas, nors jis ją iš tolo ir anksčiau pažinojo, bet dabar Marytė jam dar gražesnė pasirodė.

— O, Vlešpate, koks jis baldyklė! — nusipurtė Marytė, pamačiusi apvalų išraudusį veidą, stačius retus šviesius plaukus, storas atvėpusias lūpas, pro kurias prie kiekvieno šypseno matyti apdrunėjusių ir nuo tabako dūmų aptrauktų dantų eilė.

Svečių nuotaika kilo. Vieni dainavo, kiti linksmai šnekučiavo, o Stungys džiaugėsi, kad turėsiąs tokį gerą ir turtingą žentą.

Tačiau Stunglenė atrodė nusimėnusi. Ji niekaip negalėjo nusiraminti, jautė širdį, kad jau jos vienturtė dukrelė baigiamą parduoti.

— Na, tai kada gi pabaigtuves gersim? — prabilo piršlys.

— Manau, kad tėvas savo žodžio nekels, motina, kaip visada, pritaris namų galvos protui, o jaunoji Marytė taip pat bus paklusni ir patenkinta, gavusi tokį puikų, išmintingą, turtingą ir sumanų vyrą, — išdidžiai kalbėjo piršlys.

— Motin, taip ir sutinkam 300 litų, arklys pakinkytas, porą karvių, telyčaitė, 3 avys, na, ir moteriškėji kraičiai su skrynja ir nauju kubilu.

— Aš savo dukrai nieko negailiu, tik noriu, kad ji būtų laiminga, o žinai, tėvai, laimė ne vien piniguose....

— Telsybė, ne vien piniguose laimė, — atsiliepė būsimas žentas, — bet ir prie pinigų, tikrai greičiau laimė atsiranda. Ar netaip? Nestibjok, Maryte.

— Žinoma, žinoma, — kaip kokiais didžiosios išminties žodžiais gerėdamasis pritarė Marytės tėvas.

— Na, tai vestuves kelsim po 4 - 5 savaitių? Nors su indultu galima būtų greičiau, — kalbėjo apsukrusis piršlys.

Pakaks ir po trijų mėnesių, — įsiterpė motina. — Jeigu jau bus skirta nuo Dzevulio, tai šis nemes, o kitas neves, — pridūrė ji.

— Atrodo, kad dar reikės kitą sykį atvažiuoti ir tada jau susitarsim ir aptarsim visas smulkmenas vestuvių, — sako jaunikis.

— O dabar, piršly, pakinkyk arklis ir mudu važiuosime namo.

Marytė, kaip kokla artistė, neparodė ne pro kraštelį tikro savo širdies jausmo. Nesidžiaugė ir nesipurtė, elgėsi vykusiai tėvų ir piršlių akyse, kaip ir turi elgtis tais tradicijų papročiais perduodamos padoriausių tėvų dukterys.

Tačiau jos širdyje pasiliko ne Antanas Plioplys, bet Jonelis, su kuriuo ji tikėjosi būti laiminga.

Lt. Adolph J. Namaksy, Jr. iš Newton Centre, Mass. peseniai tapo pakeltas pirmuoju leitenantu JAV Karo Aviacijoje. Šiuo metu tarnybai įsiai paskirtas Brooks Air Force Base, San Antonio, Texas. Jo tėvai - Namaksiai, gyvena 321 Country Club Rd., New Centre, Mass. Yra žinomi lietuvių veikėjai.

PRIEŠ 50 METŲ... Atkelta iš 7 psl.

nesio streikuoja ir atsidūrė keblion finansinė būklė. Tačiau, strelkas, atrodo, jau baigiasi susitalkymu. Darbininkai sukūrė savo Amalgamated uniją.

Vasario 16: Pietavau pas Bučinską. Susirūpinęs strelku ir jo pasėkomis. Gavęs, mat, grasinančių laiškų, kad jį užmušią, jei duotų darbo ne unijistams! Vakare nuėjau į SLA 228 kp. šeimynišką vakarėlį, kur pasakiau kalbą. Namle baigiau perskaityti romaną Bludas, Puikus! Vienas geriausių, kokių teko lietuvių kalba skaityti!

Vasario 17: Parašiau K. Puidai, Čellabinske, Sibire, kad Vieniybė išleistų jo su-

rinktus Sutkaus (Gabrio brolio) raštus. Įteikiau ir našlės Sutkuvienės adresą. Vieniybė parašiau romano Bludo recenziją.

Vasario 18: Vėl iš biuro buvau iškvieistas liudyti Bagočiaus byloje, bet ir vėl neteko liudyti, nes klausinėta straipsnio autorius — J. Purvis iš Kingston mokytojų seminarijos, Wilkes Barre, Pa.

Vasario 19: Miesto knygyne išsiėmiau kortelę skolinis knygų literatūros ir filosofijos studijoms anglų kalba. Pirmon galvon paėmiau anglo Matthew Arnoldo raštus.

THE Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. Ona ir Jonas Valaičiai

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, (Vairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susitekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

67-69 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4677 Atdara kasdien - 9 v. r. Iškj 9 v. v.

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-33 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N.
Telefonas: Virginia 3-3544

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Mus retkarčiais pastiekia šios skilties skaitytojų laiška, kurie dažnai mus džiugina, kadangi tuose laiškuose pareiškiamas susidomėjimas pačiu skyriumi ir pridodama daugiau įvairių komplimentų.

Tokie laiška, be abejo, mus skatina ir toliau informuoti Vieniybės skaitytojus apie sportinius nutikimus šiame krašte ar kitose pasaulio vietose. Tai yra ir šloks toks atpildas (bent moralinis) už gana nelengvą darbą.

Vienas laiška, atėjęs neseniai iš Toronte gyvenančio sporto bičiulio, štai ką sako: "Jūsų skyrius, jau nesirodant sporto skyriui Naujienose, yra vienas iš 3 reguliarių sporto skyrių S. Amerikos lietuvių laikraščiuose, nežinūrint, jog čia tu laikraščių turime virš 10. Jūsų ilgametė praktika sportinės informacijos darbe leidžia jums nujausti — kas skaitytojams yra įdomu ir todėl duodate visko po truputį — nevarginatė mūsų ilgais rašiniais. Medžiagos parinkimu ir gera kokybe Vieniybės sporto skyriui neprilygsta nė vienas kitas skyrius..."

Toliau tas sporto bičiulis paberia daugiau komplimentų mums ir pabara vieną kitą jauną vyrą, kurie, dar pakankamai gerai lietuviškai rašyti neišmokę, tariasi esą dideli rašytojai, daug nusipelnę mūsų sportinei spaudai.

Dėkodami šio bei kitų laiškų autoriams, norime pabrėžti, jog ir toliau stengsimės neapvilti visų tu sporto bičiulių, kurie šiame ar kituose laikraščiuose mus seka jau 14 metų.

* KYBARTŲ futbolo veteranų komanda laimėjo Lietuvos veteranų futbolo taurės varžybas, baigmėje įveikusi Vilnių 5:1. "Beveik visi Kybartų miestelio gyventojai susirinko į savo stadioną, kur žaliwoje futbolo vejoje turėjo įvykti respublikos veteranų futbolo taurės finalinės rungtynės tarp vietos ir Vilniaus sportininkų," — taip pradeda šių rungtynių aprašymą Sporto laikraštis. Kybartiečių naudai įvarčius pelnė: J. Širvys (2), V. Kušlevičius, R. Simanavičius, A. Venckevičius. Vilniečių garbės įvartį pasiekė anksčiau buvęs garsus Lietuvos vartininkas A. Stelmokas. Kybartų futbolo veteranai dar ir dabar priklauso senam sporto klubui "Sveikatai" ir jie dažnai rungtyniauja.

* CHICAGOS Lituanicos futbolo komanda spalio 27 d. užbaigė šių metų pirmenybių sezoną. Paskutinėse rungtynėse ji sukovojė 1:1 su ukrainiečių Wings vienuolike, kuri I-mos diviziono pietų grupėje užėmė pirmąją vietą ir kitais metais žais "major" divizionoje. Lituanica, dar neturint oficialių duomenų, atrodo teks pasitenkinti IV-ja vietą (iš 8). Rezervinė vienuolike nugalėjo Wings 5:0 ir pasipuošė savo grupėje čempiono vardu. Sekantį sekmadienį Lituanica pradės varžybas del JAV mėgėjų ir "open" taurių.

* E. SABALIAUSKAITĖ ir D. Hunnius Centrinės Kanados stalo teniso pirmenybėse laimėjo I-ją vietą moterų dvejeta varžybose.

Lietuvos Šaulių Sąjungos Centro Valdyba Chicagoje posėdžiauja. V. Reivyčio nuotrauka

* TORONTO Aušros sporto klubas, kaip atrodo, yra didžiausias sporto klubas S. Amerikoje. Kaip skelbiama, šiam klubui priklauso 211 sportininkų bei sporto darbuotojų. Neseniai įvykusiame to klubo susirinkime dalyvavo net 79 asmenys. Susirinkime buvo išrinkta didelio sąstato klubo ir tėvų-rėmėjų valdyba. Kuris kitas S. Amerikos klubas gali tuo pasididžiuoti? Yra nevienas klubas, kuriam 5 asmenų valdybą sudaryti yra sunku, nes susirinkimai dažnai sutraukia tik apie desėtką žmonių.

* SPALIO 23 d. Londone įvyko retos futbolo rungtynės, kuriose susitiko Anglija su pasaulio rinktinė. Po permainingos kovos pergalė atiteko šeimininkams, įveikusiems pasaulio "žvaigždes" 2:1. Po pirmo kėlinio, kuris baigėsi be įvarčių, anglai pirmieji pasiekė gabalą. Tačiau pasaulio rinktinės atstovas iš Skotijos pasekuse išlygino. Likus žaisti 5 minutėms, anglai užsitikino sau pergalę. Rungtynės įvyko Anglijos futbolo sąjungos 100 metų sukakties proga.

MIRĖ

ONA LATVAITIENĖ

Spalio 24 d. mirė Ona Latvaitienė, sulaukus 79 m. amžiaus.

Nuliūdime paliko vyrą Kristupą Latvaitį, sesutę Martą Kasparienę, pastariosios dukrelę, Mrs. Agnes Vrymoett, seniai mirusios sesutės Marijos sūnų Willie Sedal, ir kitus artimus gimines bei jų anūkus.

Religinėm apeigom pasirūpino kun. P. Dagys, New Yorko Lietuvių evangelikų parapijos klebonas. Laidotuvėms pasirūpino Juozo Garšvos Laidojimo Įstaiga, kur buvo vėlionė pašarvota. Seštadienio rytą, spalio 26 d., su tinkamom apeigom, artimieji palydėjo vėlionę į Liuteronių kapines.

IEŠKOMI

Ona Devėnaitė-Talmanas, kilusi nuo Panevėžio, dabar Argentinoje, ieško savo brolių: Vlodo Devėno, 1928 m. išvykusio į Kanadą, o dabar gyvenančio JAV, ir Aleksandro Devėno, gyvenančio JAV. Prašoma atsiliiepti į Vieniybę.

Pranas Dūda, gyvenęs Berisso, Argentinoje, kviečia atsiliiepti Praną Semeškevičių ir Joną Bružą, ukmergietčius, prieš 1914 m. atvykusius į JAV.

VIENYBĖ maloniai prašo visų skaitytojų, kurių prenumerata pasibaigė, nedelsti atsilyginti. Prenumerata metams \$7, iš anksto sumokėjus už tris metus — \$15. Naujai užsirašantiems iki gruod. 31 — \$5.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON,
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮSUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garšva Anita R. Garšva
Joseph J. Garšva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRginia 9-3112

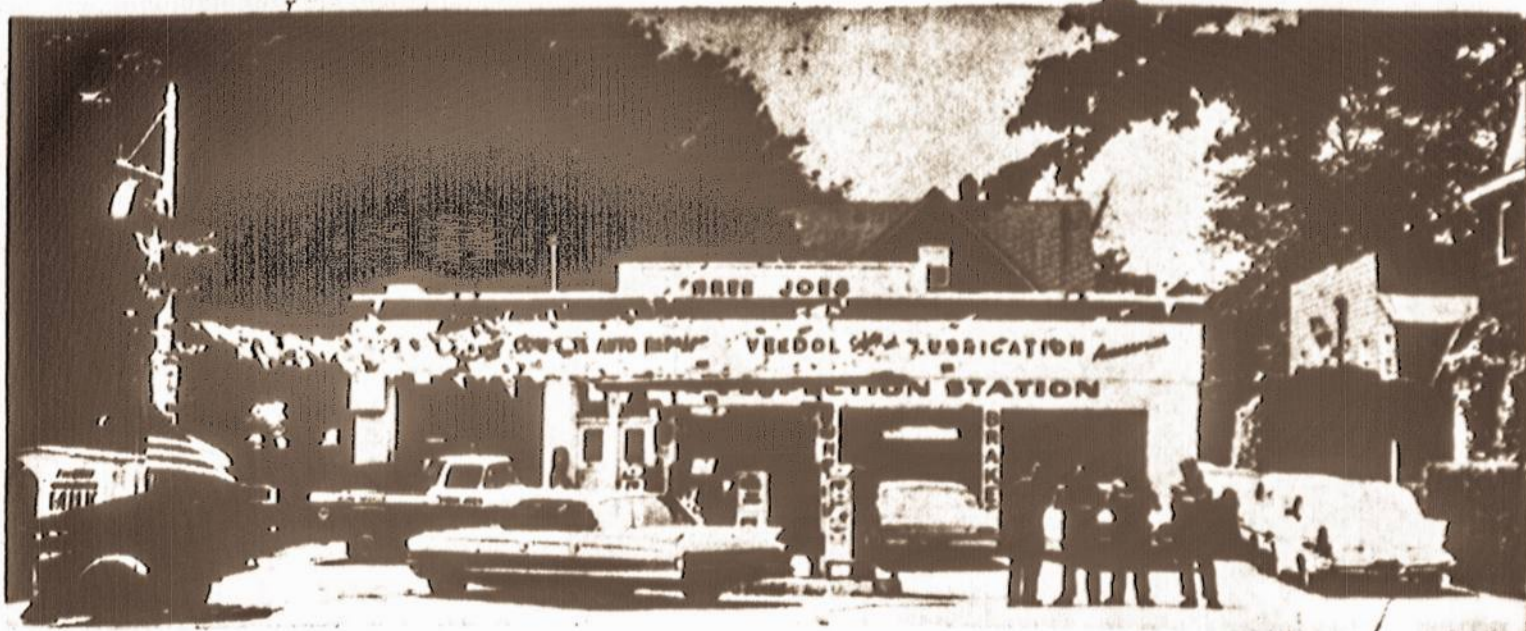
ROBERT F. NARK

Apraudes AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAIn 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: VIRginia 6-9683

VIENYBĖ

* VIENYBĖS SKAITYTOJAI dar kartą maloniai kviečiami dalyvauti rengiamame spaudos vakare š. m. lapkričio 2 d. Maspetho Lietuvių Pilečių Klube (69-61 Grand Ave.) Bus vakarienė, meninė programa, spaudos paroda, šokiai ir kt. staigmenos. Bilietas asmeniui 5 dol. Dar galima užsisakyti Vienybėje (AP 7-7257) arba pas platintojus. Bus demonstruojama S. Narkėliūnaitės filma iš Lietuvos, susukta šį rudenį.

* V. SIDZIKAUSKAS, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm., išskrido į P. Vietnamo sostinę Saigoną ir dalyvauja Azijos Tautų Antikomunistinės Lygos konferencijoje. Grįždamas iš Saigono lankysis New Delhi, taip pat numato lankytis Vak. Vokietijoje. Į New Yorką grįžta lapkričio pradžioje.

* E. LEGECKIENĖ perėmė ketvirtadienį išvyko į Chicago dalyvauti savo brolio Manerto Plechavičiaus laidotuvėse. Vellonis mirė spalio 30 d. vėžio liga.

* ARCH. A. VARNAS dalyvavo New Yorko čekų Sakalų namuose čekų nepriklausomybės minėjime. Arch. A. Varnas dirba su čekais prie jų bendruomenės namų statybos kaip patarėjas.

* BIRUTĖ NOVICKIENE praneša, kad ji niekad nėra buvusi Lietuvos Seimo atstovė, kaip buvo parašyta po nuotrauka "Kai dvi kartos susitinka" praeitame Vienybės nr. Redakcija atsiprašo.

Jokūbo Stuko Motina su savo drauge apsilankiusi WEVD radijo stotyje praeitą šeštadienį "Lietuvos Atsiminimų" programos metu. Stukienė didžiuojasi savo sūnumis ir ne be pagrindo: ji juos užaugino pavyzdiniais lietuviais. Jokūbas vadovauja lietuviškai radijo programai New Yorko ir New Jersey. apylinkėi, o Liūdas reiškiasi kaip solistas.

V. Tyslavienės nuotrauka

Albinas S. Trečiokas savo bičiulių ir artimųjų tarpe praeitą sekmadienį paminėjo 70 metų amžiaus sukaktį. Jisai yra vienas iš žymiausių New Jersey lietuvių veikėjų. buv. ilgametis BALFo išdininkas, nenulstantis SLA darbuotojas ir įvairiu jos komisijų narys, A. S. Trečioko nuopelnus Sąjungos įkurėjas, taip pat ir buv. Vienybės bendrovės pirmininku. A. S. Trečioko nuopelnus Lietuvai ir lietuvių tamsi švertinti atskiru rašiniu. Nuotraukoje (iš kairės) - O. Daukantiene, A. Šinušienė, A. Daukantas, A. S. Trečiokas, Ona Lawson. Šėdi Šimėnai ir brolis Kazys. Lapkričio 9 d. Albinas Trečiokas su žmona ir kitais išplaukia ilgesnei ekskursijai po Europą. V. Tyslavienės nuotrauka

VLIKO SUKAKTIS

Vliko pilnatis sesija šaukiama lapkričio 23-24 d. Overseas Press Club patalpose, 54 W. 40th St., New York City.

Sesija kaip tik sutampa su Vliko įsisteigimo ir veiklos dvidešimtmečiu, prasidėjusiu 1943 m. lapkričio 25 d. Lietuvos pagrindyje. Todėl ši būsimoji sesija ir vadinama sukaktuvine sesija.

Sesijoje svarbesnieji klausimai bus tarptautinės padėties įvertinimas, išsivijios dalyvavimas Lietuvos laisvinimo akcijoje ir finansų teikimas laisvinimo reikalams.

Lapkričio 23 d. 10 val. atidarymas, Sveikinimai žodžiu ir raštu, komisijų sudarymas, veiklos pranešimai: Vliko pirm., Vliko Vykdamosios Tarybos

pirm., Konsolidacijos komisijos atstovo, Tautos Fondo pirm., atstovo, Tautos Fondo pirm., Lietuvos Delegacijos PET seime pirmininko. Diskusijos dėl pranešimų.

Antras posėdis - 3 v.p.p. Vliko dvidešimt metų - J. Audėnas, Išsivijios dalyvavimas Lietuvos laisvinimo akcijoje - St. Lušys. Po to diskusijos. Abu posėdžiai bus vieši. Sukaktuviniai pietūs - 8 v. v. ten pat. Pietų programoje pasirodys Vitalis Žukauskas. Sekmadienį, lapkričio 24 d. 11 v. r. finansų komisijos pranešimas, revizijos komisijos pranešimas, apyskaitų ir sąmatų tvirtinimas, rezoliucijų priėmimas, protokolo priėmimas, uždarymas.

* MASPETHO Liet. Moterų Klubo metinė vakarienė praeitą šeštadienį praėjo didžiausiu pasisekimu. Klubui vadovauja A. Reizienė, Elena Venis ir kt. ilgametė šio klubo pirmininkė yra buvusi A. Tamošauskienė.

* F. SALMAGGI vadovaujama Brooklyno Opera Co. šį šeštadienį, lapkričio 2 d. stato "Cavalleria Rusticana" ir "I Pagliacci. Lapkričio 9 - Verdi "Il Trovatore", kurioje Eleonoros vaidmenį dainuos solistė Rina Teili.

* BALFO CENTRAS praneša, kad 20 metų jubiliejinis seimas numatomas šaukti kitais metais New Yorke.

PIRMIEJI CHORAI, UŽSIREGISTRAVUSIEJI DAINŲ ŠVENTEI

Be vietinių New Jersey ir New Yorko chorų, pirmieji Dainų Šventėje dalyvauti užsiregistravo: Toronto mišrus choras "Varpas," ved. St. Gallevičiaus, Waterbury, šv. Juozapo par. choras, ved. komp. A. Aleksio, Bostono šv. Petro par. choras, ved. komp. J. Kačinsko, Hartfordo, lietuvių choras, ved. J. Petkaičio, Worcesterio lietuvių meno mėgėjų ratello choras ir šv. Kazimiero par. choras, kuriems abiem vadovauja J. Beinorius ir Cambridge lietuvių Nekalto prasidėjimo par. choras, ved. I. Vasilūno.

Dainų Šventei ruošti k-tas prašo, kad ir kiti chorai nedelsdami registruotųsi šioje šventėje dalyvauti. Reikia pastebėti, kad šios Dainų Šventės auditorija, didelė daugumoj, sudarys svetimtaučiai, tad turime jai gerai pasiruošti ir skatlingiausiai dalyvauti.

SUDARYTA REPERTUARO KOMISIJA

Pasaulinės Parodos lietuvių Dainų Šventei sudaryta repertuaro komisija, į kurią įeina: prof. K. V. Banaitis, prof. J. Žilevičius, Vl. Baltrušaitis, M. Cibas, J. Čižauskas, Alg. Kačanauskas, M. Liuberskis, V. Marmaitis, K. Vasiliauskas ir A. Visminas.

M. D.

Svečiai susirinkę Albiną S. Trečioką pagerbti jo 70 m. amžiaus sukakties proga jo rezidencijoje E. Orange, N. J. Gimtadienio puotą surengė leva Trečiokienė. Nuotraukoje (sėdi pirmoje eilėje iš k. j. d.) brolis Kazys Trečiokas, A. Šinušienė, P. Šimėnienė, leva ir Albinas Trečiokas, I. Mikolainienė, p. Abrolat. Štovi - Garoliai, E. Katilienė-Abrolaitienė, J. Šimėnas, J. Narušis, Paknienė, A. Katilienė, Trečiokienė (Kazio Trečioko žmona), Budreckienė, Narušienė, N. Kulbokienė, Daukantai, J. Paknis. Prie pietų stalo sukaktuvininkui A. S. Trečiokui buvo pareikšta daug gražių linkėjimų. V. Tyslavienės nuotrauka